

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy Nowa Ruda
z dnia*

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
DLA GMINY NOWA RUDA
NA LATA 2026-2030**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ	4
3. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ	6
4. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”	8
5. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY.....	10
6. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	11
7. KORELACJA PROGRAMU Z ZAŁOŻENIAMI I CELAMI RZĄDOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024-2030	13
8. ADRESACI PROGRAMU	20
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE.....	21
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	21
2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH	23
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE.....	23
2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY.....	40
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE	47
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY	51
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM	52
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM.....	58
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ.....	61
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	64
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	64
7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU	67
III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE.....	70
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	70
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA.....	71
IV. REALIZACJA PROGRAMU	77
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY	77
2. MONITORING I EWALUACJA	77
3. FINANSOWANIE.....	78
SPIS TABEL I WYKRESÓW	79

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domową można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673). Artykuł 2. ustawy **definiuje przemoc domową** jako *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”*

Ustawa definiuje również **osoby doznające przemocy domowej**. W rozumieniu obowiązujących przepisów osoby, wobec których jest stosowana przemoc domowa, to:

- a) małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

- h) małoletni;
- i) małoletni będący świadkami przemocy domowej.

W rozumieniu przepisów ustawy osoba stosująca przemoc domową to pełnoletni, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób wskazanych w ustawie jako osoby doznające przemocy, a z kolei świadek przemocy domowej to osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej. Należy również zaznaczyć, że małoletni, będący świadkiem przemocy domowej, automatycznie otrzyma status osoby doznającej przemocy.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ

Odwołując się m.in. do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, można wyróżnić następujące podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną i cyberprzemoc**. Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje przemocy	formy
fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej lub uzyskania samodzielności finansowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.
cyberprzemoc	działania i zaniechania istotnie naruszające prywatność lub wzbudzające poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej, innymi słowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” i ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Przemoc może pojawić się w każdym domu, nie ma ona związku ani ze statusem społecznym rodziny, ani miejscem zamieszkania, a osobami doznającymi przemocy domowej bywają zarówno mieszkańcy dużych miast, jak i mniejszych miejscowościach czy wsi.

Osobami doświadczającymi przemocy domowej są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią osób doświadczających przemocy, o których mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi.

Seniorzy narażeni są na wszystkie rodzaje przemocy, choć w tej grupie wiekowej przemoc ma swoją specyfikę. Osoby pracujące z osobami starszymi (pracownicy socjalni, pielęgniarki, geriatrzy) zauważają, że w odniesieniu do seniorów przemoc dotyczy najczęściej zaniedbania i wykorzystywania materialnego.

Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doświadczających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Osoba doświadczająca przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu osobom doświadczającym przemocy udaje się przeciwstawić stosującemu przemoc, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia osoby doświadczające przemocy nigdy nie zdobędą się na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec nich przemocy.

Osoba, której życie lub zdrowie może być zagrożone powinna też pamiętać, by jak najszybciej zawiadomić Policję, bo szybka reakcja umożliwi nie tylko zapewnienie ochrony, ale także wszczęcie odpowiednich procedur i zabezpieczenie dowodów zdarzenia. W przypadku doznania obrażeń ciała osoba doświadczająca przemocy powinna zgłosić się do lekarza w celu udzielenia pomocy medycznej. Może także zażądać wystawienia

zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy.

3. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, osobie doznającej przemocy domowej udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

1. poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
2. interwencji kryzysowej i wsparcia;
3. ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
4. zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
5. badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
6. zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Osobie doznającej przemocy domowej udziela się informacji o dostępnych formach wsparcia wymienionych w ust. 1.

Osoba, która doznaje przemocy domowej, może skorzystać także z porady prawnej i wsparcia psychologicznego, dzwoniąc pod dostępny całodobowo Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” – 800 120 002. Na ten numer mogą dzwonić także osoby, które chcą w sposób anonimowy dokonać zgłoszenia.

Osoby korzystające z usług telefonu mają prawo nie ujawniać swoich danych personalnych. Na własne życzenie mogą jednak podać imię i nazwisko. Anonimowość zarówno dzwoniącego/ej, jak i konsultanta/teki tworzy bezpieczną przestrzeń do opowiedzenia o swoim doświadczeniu, uporządkowania przeżytych doświadczeń, nazwania problemu i wspólnego zastanowienia się nad możliwościami wyzwolenia się z krzywdzącej sytuacji.

Narzędziem służącym przeciwdziałaniu przemocy domowej jest procedura „**Niebieskie Karty**”. To procedura interwencji wobec przemocy domowej, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Czynności te podejmowane są przez odpowiednie służby: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policję, oświatę, ochronę zdrowia i inne określone w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Kształt procedury oraz wzory formularzy określają przepisy szczegółowe.

Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie przez pracownika odpowiednich służb formularza „Niebieska Karta – A”. Osoba wszczynająca procedurę podejmuje działania interwencyjne mające na celu osobie doznającej przemocy zapewnienie bezpieczeństwa. Osobie doznającej przemocy przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”. Następnie formularz „Niebieska Karta – A” przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego, gdzie dokument otrzymuje grupa diagnostyczno-pomocowa.

Osobę, która doznała przemocy, zaprasza się na posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej, gdzie dokonuje się analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i we współpracy z tą osobą opracowuje się indywidualny plan pomocy albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań. Na posiedzeniu grupy wypełniany jest formularz „Niebieska Karta – C”. Grupa diagnostyczno-pomocowa wzywa osobę stosującą przemoc domową, dokonuje analizy sytuacji i na podstawie danych zawartych w formularzu „Niebieska Karta – D” dokonuje ustaleń dotyczących dalszych działań, zobowiązując osobę stosującą przemoc domową do ich realizacji.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje, gdy ustanie przemoc lub nastąpi rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań. Zgodnie z §20 pkt 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” o zakończeniu procedury informuje się osobę doznającą przemocy domowej oraz osobę stosującą przemoc. W okresie dziewięciu kolejnych miesięcy sytuacja osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” jest monitorowana. Zespoły interdyscyplinarne oraz grupy diagnostyczno-pomocowe podejmują działania w ramach swoich kompetencji określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej i Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury

„Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870). Procedura „Niebieskie Karty” przeprowadzana jest niezależnie od innych rodzajów postępowań, w szczególności postępowania karnego, cywilnego czy rodzinnego.

4. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy domowej w kraju ujawniają, że w 2024 r. liczba osób doznających przemocy wyniosła ogółem 86 920, z czego 50 638 stanowiły kobiety, 25 723 osoby małoletnie, zaś 10 559 mężczyźni. Funkcjonariusze Policji w 2024 r. wypełnili łącznie 59 174 formularze „Niebieskie Karty – A”. Szczegółowe dane za rok 2024 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2024

liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty” – A” (ogółem), w tym:	59 174
liczba formularzy wszczynających procedurę	51 794
liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy domowej w trakcie trwającej procedury	7 380
liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem)	86 920
w tym kobiet	50 638
w tym mężczyzn	10 559
w tym małoletnich	25 723
liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem)	60 535
w tym liczba kobiet	8 124
w tym liczba mężczyzn	52 411
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu (ogółem)	25 704
w tym kobiet	1 992
w tym mężczyzn	23 712
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu (ogółem)	935
w tym kobiet	84
w tym mężczyzn	851
liczba osób stosujących przemoc domową będących jednocześnie	296

pod wpływem alkoholu i środka działającego podobnie do alkoholu (ogółem)	
w tym kobiet	37
w tym mężczyzn	259
liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej	490

Źródło: Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „Niebieskie Karty” – <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/201373,Przemoc-w-rodzinie-dane-od-2012-roku.html>

Prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej. Przemoc domowa wiąże się z lękiem osób doznających przemocy i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.

W 2020 roku dzięki nowelizacji przepisów Policja otrzymała narzędzia do skuteczniejszej walki z osobami stosującymi przemoc domową. Obecnie policjanci mają możliwość wydać osobie stosującej przemoc **nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia lub **zakazu zbliżania się do mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia. Te nakazy lub zakazy mogą być wydane łącznie i obowiązują od momentu ich wydania.

Policjanci mają także prawo wydać nakaz lub zakaz podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy (w szczególności w wyniku zgłoszenia przez osobę doznającą przemocy, kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków).

Przepisy mówią, że osobie, wobec której wydany zostanie nakaz lub zakaz, przysługuje prawo zabrania ze sobą jedynie przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy oraz będących jej własnością zwierząt domowych. Ma także jednorazową możliwość zabrania z mieszkania w późniejszym terminie mienia stanowiącego jej własność, w obecności policjanta i po uzgodnieniu terminu z osobą dotkniętą przemocą domową.

W okresie obowiązywania nakazu lub zakazu policjanci są zobligowani do co najmniej trzykrotnego sprawdzenia, czy są one respektowane. Za niestosowanie się osoby do wydanego przez policję zakazu lub nakazu, kodeks wykroczeń przewiduje karę aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

5. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY

Kwestie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia dla osób doznających przemocy były przedmiotem badania przeprowadzonego w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Respondentami były zarówno osoby dotknięte przemocą, które skorzystały ze wsparcia, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji udzielających pomocy.

Badanie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia pokazało, iż wysoko oceniane jest interdyscyplinarne podejście w zakresie pomocy udzielanej osobom krzywdzonym. Pozytywnie oceniana jest praca zespołów interdyscyplinarnych oraz współpraca interdyscyplinarna na poziomie gmin, prowadzona w celu obejmowania kompleksowym wsparciem osób doznających przemocy w rodzinie. Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozytywnie oceniały współpracę instytucjonalną na poziomie lokalnym, wskazując na możliwość szybkiej wymiany informacji i podejmowania decyzji.

Badania pokazały, że procedura „Niebieskie Karty” jest zdecydowanie podstawowym narzędziem wykorzystywanym w procesie obejmowania wsparciem osób doznających różnego rodzaju przemocy. Świadczą o tym, nie tylko opinie wyrażane na jej temat przez pracowników instytucji pomocowych, ale także to, że aż 90% badanych osób doznających przemocy, które objęte były pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji, była bądź jest objęta działaniem tej procedury. Wyniki badań pokazały, że wsparcie w ramach procedury „Niebieskie Karty” było oceniane pozytywnie, i w większości przypadków wsparcie to definitywnie bądź częściowo rozwiązuje problem.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 poz. 535) wprowadziła nie tylko pojęcie przemocy domowej, ale przyniosła aktualizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasad postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową.

Ustawa poszerza zakres działań, jakie mogą być podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową, wprowadzając dodatkowo programy korekcyjno-edukacyjne lub psychologiczno-terapeutyczne. Programy te mają na celu w szczególności powstrzymanie

osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy. Po skierowaniu do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym osoba stosująca przemoc domową jest **zobowiązana** zgłosić się do uczestnictwa w programie, ukończyć program w wyznaczonym terminie oraz dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o jego ukończeniu. Uporczywe niestosowanie się do wskazanych obowiązków może skutkować nałożeniem kary grzywny albo ograniczenia wolności.

9 listopada 2023 r. został przyjęty Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030. Postanowienia programu przewidują kontynuację działań, które realizowane były w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 oraz kolejne, uchwalane w perspektywach rocznych, na lata: 2021, 2022 i 2023. Realizacja programu ma zwiększyć skuteczność pomocy i wsparcia osób zagrożonych oraz doznających przemocy domowej. Chodzi m.in. o zwiększenie działań profilaktycznych oraz lepszą dostępność i skuteczność ochrony osób, które doświadczają takiej przemocy. W programie ujęto także zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów, które realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Do najważniejszych rozwiązań Programu należą m.in.: podniesienie świadomości społecznej związanej z przeciwdziałaniem przemocy domowej; rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej; podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej; zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej dla osób, które doświadczają przemocy domowej; zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób, które zajmują się świadczeniem usług dla osób zagrożonych i doznających przemocy domowej.

6. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z postanowieniami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673), która

w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej”. Ustawa określa dla samorządu gminnego także następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Akty prawne wspomagające podejmowanie na terenie gminy działań na rzecz osób zagrożonych przemocą domową oraz doznających przemocy domowej, jak również osób stosujących przemoc domową i jej świadków, to również:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153);
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
5. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49);
6. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 978 z późn. zm.);
7. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750 z późn. zm.);
8. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 z późn. zm.);
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725);
10. uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2025-2030 (M.P. 2023 poz. 1232);
11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowa Ruda na lata 2017-2025.

Realizacja działań wyznaczonych w Programie może także wymagać odwołania się do takich aktów prawnych, jak:

1. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.);
2. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383);
3. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37 z późn. zm.);
4. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 706);
5. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 z późn. zm.);
6. ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145 z późn. zm.);
7. ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1266 z późn. zm.);
8. ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914).

7. KORELACJA PROGRAMU Z ZAŁOŻENIAMI I CELAMI RZĄDOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024-2030

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Nowa Ruda na lata 2026-2030 został skonstruowany tak, by był skorelowany z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 zarówno jeśli chodzi o cele, jak i działania oraz wyznaczone wskaźniki ich realizacji. Podobnie jak w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 działania wskazane w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Nowa Ruda na lata 2026-2030 są określone w sposób elastyczny, dzięki temu będzie możliwe realizowanie ich z uwzględnieniem specyfiki potrzeb występujących na terenie gminy.

Zadaniem głównym Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej w Polsce, a głównym celem Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Nowa Ruda na lata 2026-2030 jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Nowa Ruda.

Jak zaznaczają autorzy Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, realizacja postanowień zawartych w Programie jest procesem wymagającym

czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wszystkich służb, a także zmiany świadomości społecznej. Profesjonalne podejście do procesu pomagania, prawidłowe wdrożenie do praktyki działań określonych w Programie daje gwarancję wypełnienia jego założeń. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Nowa Ruda na lata 2026-2030, zgodnie z wytycznymi zawartymi w Programie rządowym, został oparty na diagnozie, w której wykorzystano tzw. źródła zastane, jak również wyniki badań ankietowych (zarówno z udziałem dorosłej populacji mieszkańców gminy, jak i młodzieży szkolnej) oraz rzetelną analizę mocnych stron i szans, a także słabych stron i zagrożeń w takich obszarach, jak:

- **rodzina, dzieci i młodzież, przemoc domowa;**
- **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne;**
- **kapitał społeczny i ludzki.**

W Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który – jak już wspomniano – przyjął za cel główny „Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce”, wyznaczono cztery **cele szczegółowe**:

Cel 1: zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel 2: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Cel 3: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Cel 4: zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Jako wskaźnik główny realizacji założeń programowych przyjęto liczbę osób, które skorzystały z różnych form wsparcia w związku z problemem przemocy domowej, w tym: liczbę osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” oraz liczbę osób, które skorzystały ze wsparcia różnego rodzaju placówek udzielających pomocy, takich jak: specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, ośrodki interwencji kryzysowej, punkty konsultacyjne, ośrodki wsparcia, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, inne placówki świadczące pomoc osobom doznającym przemocy domowej.

Przystępując do opracowania Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Nowa Ruda na lata 2026-2030 również założono, że wskaźnikiem głównym będzie liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”, a także liczba osób, które skorzystały ze wsparcia różnego rodzaju placówek udzielających pomocy. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w gminie gromadzi się na poziomie Zespołu Interdyscyplinarnego. Natomiast dane odnoszące się do pomocy osobom doznającym przemocy zostały pozyskane z różnych źródeł, w tym zarówno działających w gminie, jak Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jak również działających poza strukturami gminy, w tym przede wszystkim Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, w tym realizacji celów ustawowych oraz celów wskazanych w dokumencie, określono w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna – obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową.
2. Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej – obszar kierowany do osób doznających przemocy domowej (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom doznającym przemocy domowej.
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową – obszar kierowany do osób stosujących przemoc domową, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc domową.
4. Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej: obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

W tych czterech obszarach wyznaczono dla samorządów gminnych w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 następujące kierunki i działania:

Obszar 1: Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

1.1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb, na temat zjawiska przemocy domowej

Rodzaje działań:

1.1.1. Opracowywanie diagnoz i prowadzenie badań, ekspertyz oraz analiz dotyczących zjawiska przemocy domowej i czynników z nią skorelowanych

1.1.2. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy, powiatu i województwa, w tym w odniesieniu do gmin, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową

1.2.1. Prowadzenie ogólnopolskich i lokalnych kampanii społecznych, które:

- obalają stereotypy na temat przemocy domowej usprawiedliwiające jej stosowanie,
- opisują mechanizmy przemocy domowej oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania,
- promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec małoletnich przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę,
- promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy.

1.2.2. Współpraca między organami samorządu terytorialnego a kościołami lub związkami wyznaniowymi na danym terenie w celu wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe, lub do programów nauk przedmałżeńskich

1.2.3. Współpraca między organami samorządu terytorialnego a organizacjami pozarządowymi w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe

1.4.2. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową

1.4.3. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania

przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży

1.5. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej

Rodzaje działań:

1.5.1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej

Obszar 2: Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej

Cel: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej

Kierunki działań:

2.1. Rozwój infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz wypracowanie zasad współpracy

Rodzaje działań:

2.1.1. Utworzenie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych

2.1.2. Utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych

2.1.6. Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej, w tym:

- punktów konsultacyjnych dla osób doznających przemocy domowej,
- ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- ośrodków interwencji kryzysowej,
- innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób doznających przemocy domowej.

2.1.7. Nawiązywanie, rozwijanie i wzmacnianie działalności między instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej

Kierunki działań:

2.2. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej

Rodzaje działań:

2.2.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy, w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej

2.2.2. Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej

2.2.2. Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową

Kierunki działań:

2.3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej

Rodzaje działań:

2.3.1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty

2.3.2. Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom doznającym przemocy domowej pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, terapii indywidualnej lub grupowej, pomocy w formie grup wsparcia lub innych grup samopomocowych

2.3.3. Realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej

2.3.4. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy, świadczonej przez punkty konsultacyjne

2.3.5. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy świadczonej przez ośrodki wsparcia oraz ośrodki interwencji kryzysowej

2.3.6. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy świadczonej przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej

2.3.10. Zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

2.3.11. Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali socjalnych

2.4.1. Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej

Obszar 3: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Kierunki działań:

3.1. Tworzenie i rozszerzanie oferty działań wobec osób stosujących przemoc domową, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe oraz podmioty i organizacje pozarządowe, a także wypracowywanie i doskonalenie zasad współpracy między tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi i wdrażanie do realizacji

3.2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej

Rodzaje działań:

3.2.1. Działania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”

3.2.4. Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi

3.3. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc domową programów korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy domowej

3.3.6. Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową

3.5.1. Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych lub/i wspierających dla osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny

Obszar 4: Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Cel: Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

4.1. Podnoszenie jakości kształcenia i doskonalenia zawodowego osób przygotowujących się do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz osób realizujących te zadania

4.3. Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Rodzaje działań:

4.3.1. Opracowywanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Wytyczne zawarte w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 odnoszące się do obszarów, celów i działań starano się dostosować w części programowej Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Nowa Ruda na lata 2026-2030 do realiów gminy Nowa Ruda. Za podstawę realizacji działań programowych przyjęto wskazane w programie rządowym akty prawne, a program gminny adresowany jest do tej samej grupy odbiorców, o której mowa w programie rządowym, czyli:

- 1) ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą domową;
- 2) osób doznających przemocy domowej;
- 3) osób stosujących przemoc domową;
- 4) świadków przemocy domowej;
- 5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

8. ADRESACI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Nowa Ruda na lata 2026-2030 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc domową wymagają wsparcia społecznego, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy domowej, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców gminy.

Zadaniem niniejszego Programu jest kontynuacja szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, jak i ochronę oraz pomoc osobom dotkniętym przemocą, podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc, a także zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Nowa Ruda jest gminą wiejską położoną w południowej części województwa dolnośląskiego, w obrębie północnej części powiatu kłodzkiego. Graniczy z gminami: Bielawa, Dzierżonów (gmina wiejska), Głuszyca, Kłodzko (gmina wiejska), Nowa Ruda (gmina miejska), Pieszyce, Radków, Stoszowice, Walim. Ponadto gmina graniczy z Republiką Czeską. Powierzchnia gminy wynosi 139,67 km². W jej skład wchodzi siedemnaście sołectw: Bartnica, Bieganów, Bożków, Czerwieńczyce, Dworki, Dzikowiec, Jugów, Krajanów, Ludwikowice Kłodzkie, Nowa Wieś Kłodzka, Przygórze, Sokolec, Sokolica, Świerki, Włodowice i Wolibórz. Poza ww. wsiami sołectwami dodatkowe sołectwo Koszyn znajduje się w obrębie wsi Bożków. Gmina wiejska Nowa Ruda to tzw. gmina obwarzankowa, mającą swą siedzibę na terenie nienależącego do niej miasta Nowa Ruda (zlokalizowanego w odrębnej gminie miejskiej).

Gmina ma charakter rolniczy, zaś korzystne położenie – u podnóża Gór Sowich i na obszarze Wzgórz Włodzickich, w dolinie rzeki Włodziicy i jej dopływów – oraz atrakcyjne tereny rekreacyjne stanowią o jej potencjale turystycznym. Użytki rolne zajmują 50% powierzchni gminy, zaś lasy stanowią blisko 41% jej terenu.

Z końcem 2024 r. gmina liczyła ogółem 10 563 mieszkańców, w tym 5 342 kobiety, które stanowiły 50,6% ogółu ludności, a gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 76 osób na km². Dane odnoszące się do demografii przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba mieszkańców ogółem	10 826	10 675	10 563
w tym kobiet	5 462	5 399	5 342

Dane Urzędu Gminy Nowa Ruda.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 821	1 770	1 725
liczba osób w wieku produkcyjnym	6 436	6 284	6 170
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	2 569	2 621	2 668

Dane Urzędu Gminy Nowa Ruda.

Tabela 5. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba urodzeń żywych	97	62	60

liczba zgonów	169	165	165
przyrost naturalny	-72	-103	-105

Dane Urzędu Gminy Nowa Ruda.

W roku szkolnym 2024/2025 w gminie funkcjonowały 2 placówki opieki nad dziećmi do lat 3 – 2 publiczne żłobki (liczba opiekunów: 12, liczba dzieci objętych opieką: 80); 7 placówek wychowania przedszkolnego – 7 przedszkoli (liczba dzieci: 319), 6 szkół podstawowych (liczba uczniów: 758) oraz 1 szkoła ponadpodstawowa.

Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich (Wiejski Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna wraz z 6 filiami). Placówka zajmuje się upowszechnianiem kultury, organizowaniem imprez gminnych oraz zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką, czytelnictwem i tradycjami oraz aktywnym stylem życia. Na terenie gminy funkcjonują także 4 świetlice wiejskie oraz 4 świetlice profilaktyczno-wychowawcze. Integracją i wspieraniem aktywności osób starszych zajmuje się Gminny Klub Seniora w Jugowie oraz Klub Seniora „Iskierki”.

Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie służą obiekty sportowo-rekreacyjne (m.in. boiska wielofunkcyjne do piłki koszykowej oraz nożnej typu „Orlik”, boiska i sale sportowe, siłownie plenerowe, a także boiska sportowe oraz sale gimnastyczne w szkołach i place zabaw dla dzieci). Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również 2 działające na jej terenie kluby sportowe.

Mieszkańcy gminy korzystają z usług z zakresu opieki medycznej świadczonych przez placówki: Gminny Ośrodek Zdrowia Pro-Med sp. z o.o. z siedzibą w Jugowie, Centrum Medyczne Pro-Med w Ludwikowicach Kł., Salus Centrum Medyczne w Bożkowie, Przychodnia NZOZ Evita w Woliborzu. W gminie funkcjonuje apteka oraz punkt apteczny.

W latach 2022-2024 udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio: 6,93%, 6,29%, 7,37%. Stopa bezrobocia w powiecie kłodzkim w rozpatrywanym okresie wynosiła 11,8%, 11,7%, i 12,7%. Według danych GUS-u na koniec 2024 r. na terenie gminy funkcjonowały 1 183 podmioty gospodarcze, w tym 825 podmiotów prowadzonych przez osoby fizyczne. Najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw pojazdów samochodowych, budownictwa, przetwórstwa przemysłowego, a także transportu i gospodarki magazynowej.

Pomoc społeczną w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Diagnoza problemu przemocy domowej w gminie Nowa Ruda została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców, przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek systemu oświaty oraz uczniów. Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy domowej zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie Nowa Ruda. Uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2022-2024 mieszkańców gminy.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy domowej określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz osób doznających przemocy i stosujących przemoc domową. Poniższa tabela zawiera dane adresowe jednostek działających w gminie i świadczących pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 6. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w gminie

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Urząd Gminy w Nowej Rudzie	ul. Niepodległości 2-4, 57-400 Nowa Ruda
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Niepodległości 4, 57-400 Nowa Ruda
3.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie	ul. Niepodległości 2, 57-400 Nowa Ruda
4.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy	ul. Kłodzka 27, 57-402 Nowa Ruda
5.	Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda	ul. Fabryczna 2, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie
6.	Biblioteka Publiczna Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kł. wraz z filiami w Dzikowcu, Jugowie, Woliborzu, Bożkowie, Przygórzu	ul. Fabryczna 2, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie
7.	Gminny Ośrodek Zdrowia PRO-MED Sp. z o.o. w Jugowie	ul. Główna 90A, 57-450 Jugów

8.	Centrum Medyczne PRO-MED	ul. Główna 31, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie
9.	Salus Centrum Medyczne w Bożkowie	Bożków 53, 57-441 Bożków
10.	Przychodnia NZOZ Evita w Woliborzu	Wolibórz 115, 57-431 Wolibórz
11.	Apteka REMEDIA	ul. Główna 21, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie
12.	Punkt Apteczny FLOS	ul. Główna 57, 57-430 Jugów
13.	Żłobek Publiczny „Baśniowe Wzgórze”	ul. Stefana Batorego 1, 57-450 Ludwikowice Kł.
14.	Żłobek Publiczny w Bożkowie	Bożków 89E, 57-441 Bożków
15.	Zespół Szkół Nr 1 w Jugowie Szkoła Podstawowa w Jugowie	ul. Główna 85, 57-430 Jugów
	Przedszkole Samorządowe w Jugowie	ul. Główna 105, 57-430 Jugów
16.	Zespół Szkół Nr 2 w Ludwikowicach Kł. Szkoła Podstawowa im. Św. Franciszka z Asyżu	ul. Wiejska 1, 57-450 Ludwikowice Kł.
	Przedszkole Samorządowe	ul. Główna 38, 57-450 Ludwikowice Kł.
17.	Zespół Szkół Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Bożkowie Szkoła Podstawowa im. K. Makuszyńskiego z Oddz. Integracyjnymi	Bożków 89E, 57-441 Bożków
	Przedszkole Samorządowe w Bożkowie	Bożków 89E, 57-441 Bożków
18.	Szkoła Podstawowa AMS w Woliborzu	Wolibórz 55, 57-431 Wolibórz
19.	Zespół Przedszkolny w Woliborzu Przedszkole Samorządowe w Woliborzu	Wolibórz 106, 57-431 Wolibórz
	Przedszkole Samorządowe w Przygórzu	Przygórze 207a, 57-431 Przygórze
20.	Zespół Edukacyjny Włodowice Szkoła Podstawowa im. św. Wojciecha we Włodowicach	Włodowice 25, 57-400 Nowa Ruda
	Przedszkole Niepubliczne we Włodowicach	Włodowice 50, 57-400 Nowa Ruda
21.	Zespół Szkół Społecznych w Dzikowcu Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Dzikowcu	Dzikowiec 95, 57-432 Dzikowiec
	Niepubliczne Przedszkole Samorządowe w Dzikowcu	
22.	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego Technikum im. Władysława Stanisława Reymonta	Bożków 89A, 57-441 Bożków
	Branżowa szkoła I stopnia	
	Centrum Kształcenia Ustawicznego	

23.	Świetlice profilaktyczno-wychowawcze	Bożków, Bożków – Sołectwo Koszyn, Czerwieńczyce, Jugów
24.	Komisariat Policji w Nowej Rudzie	ul. Bohaterów Getta 29, 57-400 Nowa Ruda,

Dane Urzędu Gminy Nowa Ruda.

Urząd Gminy w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na gminę odpowiada za zapewnienie środków i tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Gminy. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień oraz środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów przemocy domowej w gminie Nowa Ruda w latach 2022-2024.

Tabela 7. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2022-2024

rodzaj	wartość w zł		
	2022	2023	2024
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	b.d.	197 061,17 +62 039,90	214 232,14 +55 289,29

Dane Urzędu Gminy Nowa Ruda.

Tabela 8. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2022-2024 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2022	2023	2024
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	267 874,70	269 977,24	278 450,82
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	2 000,00	2 301,00	2 498,00
na przeciwdziałanie przemocy domowej	–	–	–
razem	269 874,70	272 278,24	280 948,82

Dane Urzędu Gminy Nowa Ruda.

Środki z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2023-2024 rosły. Zwiększały się także środki przeznaczane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej. Największe kwoty w latach 2022-2024 wydatkowano na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy domowej pełni **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego, kieruje osoby uzależnione na leczenie i terapię, prowadzi rozmowy wspierające pomagające utrzymać

abstynencję, rozmowy z osobami współuzależnionymi oraz z członkami rodzin, zachęcając członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin.

Tabela 9. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	4	4	4

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Nowa Ruda.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktowała się z 12 osobami dotkniętymi przemocą w 2022 r., z 10 osobami w 2023 r. i z 5 osobami w 2024 r. W analizowanym okresie GKRPA nie złożyła zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa przeciwko osobom stosującym przemoc domową. Dane dotyczące działalności Komisji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Działalność GKRPA w latach 2022-2024 w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w gminie

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób dotkniętych przemocą domową, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	12	10	5
liczba osób stosujących przemoc domową, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Nowa Ruda.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Nowa Ruda przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące z osobami nadużywającymi alkoholu. Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W latach 2022-2024 członkowie Komisji przeprowadzili w sumie 79 rozmów motywuujących. W analizowanym okresie skierowali do sądu łącznie 19 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Działalność GKRPA w latach 2022-2024 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	25	32	22
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	10	6	3

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Nowa Ruda.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie warsztatów, wycieczek, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów, a także organizowanie i finansowanie warsztatów, szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień.

Profesjonalne wsparcie świadczy funkcjonujący w Nowej Rudzie Miejsko-Gminny Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny „Pierwszy Kontakt”, oferujący poradnictwo prawne i psychologiczne dla osób i rodzin uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową. Punkt czynny jest w poniedziałki, środy i piątki od godz. 16:00 do 19:30. W Punkcie zatrudniona jest pielęgniarka psychiatryczna oraz psycholog z certyfikatem specjalisty terapii uzależnień. W Punkcie udzielone są porady dotyczące choroby alkoholowej oraz możliwości leczenia. Punkt udziela także pomocy psychospołecznej i prawnej dotyczącej przemocy domowej oraz współuzależnienia. Osoby pracujące w Punkcie pomagają również w pisaniu pism do Prokuratury i Sądu, dotyczących znęcania się, o alimenty i pozwów rozwodowych. Przy Punkcie „Pierwszy Kontakt” działa grupa wsparcia dla ofiar przemocy domowej, w ramach której prowadzona jest psychoterapia grupowa dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Osoby uzależnione, współuzależnione oraz dotknięte przemocą domową mogą korzystać też z prowadzonej psychoterapii indywidualnej. W Punkcie „Pierwszy Kontakt” funkcjonuje „telefon zaufania” udzielający porad osobom uzależnionym, współuzależnionym i dotkniętym przemocą domową. Przy Punkcie działają dwie grupy AA dla osób uzależnionych – „Nowe życie” i „Komfort” oraz grupa AL-Anon dla osób współuzależnionych. Funkcjonują one w czasie otwarcia Punktu Konsultacyjnego.

Spotkania indywidualne z psychologiem odbywają się również w siedzibie GOPS-u w Nowej Rudzie. Wszystkie rodziny objęte procedurą „Niebieskie Karty” są informowane o możliwości skorzystania ze wsparcia psychologa.

Na terenie gminy w miejscowościach Bożków, Bożków – Sołectwo Koszyn, Czerwieńczyce i Jugów funkcjonują świetlice profilaktyczno-wychowawcze prowadzone przez Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży „Radość”. W 2024 r. w ramach zajęć

prowadzonych 2 razy w tygodniu były organizowane warsztaty plastyczne, zajęcia sportowe, uroczystości okolicznościowe, odrabianie lekcji, wspólna nauka, a także wyjazdy do kina, sali zabaw i wycieczki krajoznawcze. Podopieczni mieli również zapewniony posiłek w formie podwieczorku. W ciągu roku do świetlic uczęszczało ok. 120 dzieci.

Celem działania **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy** jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego. Zgodnie z postanowieniami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz, albo prezydent miasta. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych. W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić również przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową, kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone w ustawie działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zespół interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych tworzonych w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, wynikających z postanowień ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, mających na celu udzielenie skutecznej pomocy osobom doznającym przemocy oraz podjęcie działań wobec osoby stosującej przemoc domową w celu przeciwdziałania przemocy.

Do głównych zadań Zespołu należy:

1. diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
2. inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
3. inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,

4. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
5. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
6. powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
7. monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
8. przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 (W przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania informuje o prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty” zespół interdyscyplinarny obecnego miejsca zamieszkania), oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a (W przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 9e ust. 3, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania osób, wobec których była realizowana procedura „Niebieskie Karty”, na wniosek zespołu interdyscyplinarnego obecnego miejsca zamieszkania tych osób, przekazuje dokumentację wytworzoną w trakcie procedury „Niebieskie Karty”, prowadzoną przez grupę diagnostyczno-pomocową dotychczasowego miejsca zamieszkania),
9. kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
10. składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń („Kto uporczywie nie stosuje się do obowiązków określonych w art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny”).

Osoba stosująca przemoc domową, zgodnie z art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, ma obowiązek:

1. zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
2. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy;
3. ukończyć programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy;
4. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Nowa Ruda w latach 2022-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	11	12	9
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	6
liczba spotkań grup roboczych ZI	38	45	X
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	X	26	23
liczba złożonych do ZI formularzy „Niebieskie Karty”	8	26	23
w tym sporządzonych przez Policję	7	21	19
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	1	1	0
w tym sporządzonych przez pracowników placówek oświaty	–	4	4
liczba zamkniętych procedur „Niebieskie Karty”	21	10	4
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	5	0	15
liczba spraw sądowych	b.d.	b.d.	b.d.

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Nowa Ruda.

Tabela 13. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową podjęte w gminie przez ZI w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób stosujących przemoc domową oraz osób	0	1	2

przejawiających zachowania agresywne z terenu gminy objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi			
--	--	--	--

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Nowa Ruda.

W 2024 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Nowa Ruda liczył 9 członków. W ciągu tego roku odbyło się 6 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 23 spotkania grup diagnostyczno-pomocowych, które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli ogółem 23 procedury „Niebieskie Karty”, w tym 19 zostało sporządzonych przez Policję, zaś 4 przez pracowników oświaty. W ramach działalności Zespołu działaniami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc domową oraz osób przejawiających zachowania agresywne została objęta 1 osoba w 2023 r. oraz 2 osoby w 2024 r.

Dane szczegółowe dotyczące przemocy domowej w gminie Nowa Ruda prezentuje poniższa tabela.

Tabela 14. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba stwierdzonych faktów przemocy	8	26	23
liczba zastosowanych procedur „Niebieskie Karty” – sporządzonych formularzy	8	26	23
liczba osób doświadczonych przemocą domową	8	37	40
w tym kobiety	7	24	13
w tym mężczyźni	0	1	2
w tym nieletni	1	11	20
w tym osoby starsze	0	1	5
liczba osób stosujących przemoc domową	8	24	32
w tym kobiety	0	3	3
w tym mężczyźni	8	21	18
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu	8	18	17
w tym kobiety	0	0	1
w tym mężczyźni	8	18	16

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Nowa Ruda.

Z analizy danych odnoszących się do mieszkańców gminy Nowa Ruda wynika, że w analizowanym okresie wśród osób, które doznały przemocy, przeważali nieletni oraz kobiety, nieco mniej było osób starszych. Najmniej przypadków stosowania przemocy stwierdzono wobec mężczyzn. Liczba osób stosujących przemoc rosła (8 osób w 2022 r., 24 osoby w 2023 r., 32 osoby w 2024 r.).

W statystykach osób stosujących przemoc zdecydowanie przeważają mężczyźni, podobnie jak w statystykach odnoszących się do stanu trzeźwości. Osoby doznające przemocy to w podobnym stopniu nieletni, jak i kobiety. Niepokojący jest fakt, iż odnotowano wśród osób doznających przemocy osoby starsze. Jeśli jednak prezentowane dane odnieść do liczby mieszkańców gminy, to należałoby stwierdzić, iż problem przemocy domowej na terenie gminy Nowa Ruda jest zjawiskiem dość marginalnym, niemniej jest obecny w przestrzeni społecznej.

Specyfika pracy z osobami uwięzłymi w przemoc domową wymaga podnoszenia kwalifikacji i umiejętności oraz doskonalenia zawodowego osób, które społecznie i zawodowo zaangażowane są w realizację zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy. Szczególne znaczenie w podnoszeniu kompetencji i aktualizowaniu wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej odgrywają szkolenia, kursy i warsztaty. Poniższa tabela przedstawia dane na temat potrzeb szkoleniowych członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

Tabela 15. Potrzeby szkoleniowe członków Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie

potrzeby szkoleniowe wg stopnia zaawansowania wiedzy i doświadczenia	liczba osób zainteresowanych	
podstawowy	1	
średni	0	
zaawansowany	8	
stopień zainteresowania tematami szkoleń wg potrzeb szkoleniowych (kolejność od 1 do 5, gdzie 1 oznacza najniższe potrzeby)	ocena	liczba osób zainteresowanych
Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy domowej	5	9
Praca w Zespole Interdyscyplinarnym i w grupach diagnostyczno-pomocowych	5	9
Rodzina z problemem przemocy	5	9
Praca z osobami doznającymi przemocy domowej	5	9
Dziecko krzywdzone w rodzinie	5	9
Osoby zależne a przemoc domowa	4	9
Praca z osobami stosującymi przemoc domową	3	9
Superwizja w pracy zespołu interdyscyplinarnego oraz grupy diagnostyczno-pomocowej	5	9

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie.

Szczególną rolę w systemie rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej odgrywa szeroko rozumiana profilaktyka i edukacja

społeczna. Celem podejmowanych działań profilaktycznych jest podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej na temat występowania tych zjawisk. Na terenie gminy Nowa Ruda działania o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym podejmowane są m.in. przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny oraz podmioty wchodzące w jego skład, w tym Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komendę Powiatową Policji, placówki oświatowe i placówki ochrony zdrowia. Działania o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym oraz liczbę uczestników w latach 2022-2024 przedstawiają dane zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 16. Działania profilaktyczno-edukacyjne realizowane w gminie w latach 2022-2024 r.

nazwa instytucji	nazwa działania	liczba uczestników	
		2022	2023
Zespół Interdyscyplinarny	Konkurs plastyczny o tematyce przemocy domowej pt. „Nie pozwól krzywdzić – rodzina bez przemocy” (we współpracy z Kołem Gospodyń Wiejskich, Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich)		
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Funkcjonowanie Miejsko-Gminnego Punktu Konsultacyjno-Interwencyjnego „Pierwszy Kontakt” oraz „telefonu zaufania” dla osób i rodzin uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową.		
Placówki oświatowe	Prowadzenie wirtualnej Anonimowej Skrzynki Zaufania dla uczniów	–	110
	Szkolny Tydzień Profilaktyczny „Zgr@jmy się”	b.d.	b.d.
	Udział w spektaklach profilaktycznych – według ofert teatrów współpracujących ze szkołą	54	48
	Opracowanie i wdrożenie Standardów Ochrony Małoletnich	b.d.	b.d.
	Upowszechnianie Konwencji o Prawach Dziecka	191	161
	Realizacja Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego szkoły	191	161
	Szkolne Procedury Bezpieczeństwa	191	161
	Cykl zajęć wychowawczych „Zły Dotyk”	75	63
	Projekt edukacyjny – Szkoła Odpowiedzialna Cyfrowo – Fundacja Dbam o Mój Zasięg	88	81
	Projekt edukacyjny – Ogrody Sztuk – Stowarzyszenie Edukacji Krytycznej	18	–
	Realizacja rekomendowanego programu profilaktycznego „Unplugged”	–	18
	Realizacja rekomendowanego programu profilaktycznego „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej”	–	13

Tydzień Życzliwości – dbamy o relacje w szkole i w domu	191	161
Dzień Franciszkański – piknik rodzinny	170	150
Festyn Rodzinny – Dzień Rodziny	150	150
Realizacja projektu – Dzieci uczą rodziców – Centrum Rozwoju Lokalnego – Fundacja Uniwersytet Dzieci	48	48
Realizacja Ogólnopolskiego Projektu Edukacyjnego „Bajki Pomagajki”	–	50
Zajęcia warsztatowe z uczniami „Jak pies z kotem” – jak bezpiecznie rozwiązywać konflikty – współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowej Rudzie	–	49
Zajęcia warsztatowe z uczniami „Poznajemy świat emocji” – współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowej Rudzie	71	61
Zajęcia warsztatowe z uczniami „Emocjonalny zawrót głowy” – jak nastolatek może radzić sobie z emocjami – współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowej Rudzie	56	33
Zajęcia warsztatowe z uczniami „Porozumienie bez agresji” – współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowej Rudzie	67	–
Zajęcia warsztatowe z uczniami „Jak radzić sobie ze stresem” – wzmacnianie odporności emocjonalnej – współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowej Rudzie	b.d.	b.d.
Zajęcia warsztatowe z uczniami „Empatyczna układanka” – współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowej Rudzie	b.d.	b.d.
Zajęcia warsztatowe z rodzicami „Szczęśliwe dziecko” – jak z szacunkiem i miłością wyznaczać normy i granice – współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowej Rudzie	48	–
Zajęcia warsztatowe z rodzicami „Czego boją się dorośli – zachowania ryzykowne i czynniki chroniące dziecko w okresie adolescencji” – współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowej Rudzie	–	58
Zajęcia warsztatowe z uczniami „Odpowiedzialność nieletniego w świetle prawa. Profilaktyka zachowań agresywnych – jak dbać o prawidłowe relacje w rodzinie” – współpraca z Komisariatem Policji w Nowej Rudzie	61	59
Zajęcia warsztatowe z uczniami „Odpowiedzialność nieletniego w świetle prawa. Profilaktyka zachowań agresywnych oraz uzależnień” – współpraca z Komisariatem Policji w Nowej Rudzie	b.d.	b.d.
Spotkania z rodzicami „Jak rozpoznawać potrzeby swojego dziecka?”	b.d.	b.d.
Spotkania z rodzicami „Ja i moje dziecko”	53	50

	Spotkania z rodzicami „Rola dziecka w rodzinie – kształtowanie właściwych postaw i zachowań”	61	55
	Spotkania z rodzicami „Jak radzić sobie z agresją dziecka”	45	38
	Spotkania z rodzicami „Jak uchronić dziecko przed stresem?”	–	49
	Spotkania z rodzicami „Jak pomóc dziecku radzić sobie z negatywnymi emocjami?”	48	41
	Spotkanie z Rzecznikiem Praw Dziecka Markiem Michalakiem	–	110

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie.

Specyfika pracy z osobami uwięzłymi w przemoc domową wymaga podnoszenia kwalifikacji i umiejętności oraz doskonalenia zawodowego osób, które społecznie i zawodowo zaangażowane są w realizację zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy. Szczególne znaczenie w podnoszeniu kompetencji i aktualizowaniu wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej odgrywają szkolenia i warsztaty. Poniższa tabela prezentuje dane na temat warsztatów i szkoleń prowadzonych w latach 2022-2024 na terenie gminy Nowa Ruda oraz liczby ich uczestników.

Tabela 17. Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy realizowane w gminie w latach 2021-2023

nazwa instytucji	nazwa szkolenia	liczba uczestników	
		2022	2023
Zespół Interdyscyplinarny	„Praktyczne stosowanie przepisów wprowadzanych ustawą z dnia 9 marca 2023r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw” (pod patronatem Fundacji na rzecz Przeciwdziałania Przemocy „Feniks”)	b.d.	b.d.
	Szkolenie zorganizowane przez Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej we Wrocławiu w ramach projektu w zakresie rozwoju interwencji kryzysowej oraz przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy domowej	b.d.	b.d.
Placówki systemu oświaty	Webinar „Nawyk, zły wzór, uzależnienie? Jak i dlaczego tracimy kontrolę nad nowymi technologiami”	–	25
	Webinar „Temperament małego dziecka, a nowe technologie”	–	140
	Webinar „Czy smartfon to dobra grzechotka i co na to neuronauka?”	–	140
	Webinar „Cyberprzemoc z punktu widzenia psychologii”	b.d.	b.d.
	Webinar „Samobójstwa: predykatory, jak zapobiegać, gdzie szukać pomocy, komunikacja wspierająca, współpraca z rodzicami	b.d.	b.d.
	Webinar „Co robić w sytuacji, kiedy podejrzewamy, że to co przeżywa uczeń/dziecko, to depresja?”	–	140

Webinar „Jakie są czynniki ryzyka depresji u dorastających”?	25	–
Webinar „Jak odróżnić „chandrę” czy też „dołek” od depresji jako choroby”?	185	–
Webinar „Jak zadbać o profilaktykę depresji i samobójstw”?	185	–
Webinar „W jaki sposób budować dobrą relację z dzieckiem, aby przeciwdziałać problemowi depresji”?	160	–
Webinar „Radzenie sobie ze stresem + umiejętność samoregulacji”	25	–
Webinar „W jaki sposób stosować motywującą informację zwrotną oraz komunikat typu JA”?	25	–
Webinar „Odporność psychiczna, jak nauczyć uczniów dbać o siebie w trudnych sytuacjach”?	–	25
Webinar „Efektywna komunikacja, ukierunkowana na budowanie poczucia własnej wartości ucznia”	–	25
Webinar „A CO ZROBIĆ, JEŚLI UCZEŃ/RODZIC nie widzą problemu? Co znajduje się w zakresie wpływu nauczyciela?”	–	25
Webinar „Rodzicielska Supermoc. Wartość dobrych relacji rodzinnych w świecie nowych technologii”	–	140
Webinar „Rola rodziców w procesie wchodzenia dziecka w świat cyfrowy”	–	140
Szkolenie „Praktyczne stosowanie przepisów wprowadzonych ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw”	–	1
Szkolenie „Najnowsze zmiany w systemie przeciwdziałania przemocy”	–	1
Szkolenie – Rekomendowany program profilaktyki uzależnień „Unplugged”	–	4
Webinar „Rozmawiać będziemy o stresie i o tym, co się dzieje w naszym mózgu pod jego wpływem. Ale mowa też będzie o tym, co możemy zrobić, aby z tych spotkań ze stresem wychodzić „obronną ręką” i co możemy robić, aby stresem w sposób odpowiedni zarządzać”	b.d.	b.d.
Webinar „Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży – jak być dobrym rodzicem?”	b.d.	b.d.
Webinar „Przygotowanie do drogi, czyli rola rodzica w kształtowaniu poczucia własnej wartości u dziecka”	b.d.	b.d.
Webinar „Internet – a zachowania samobójcze młodzieży – zrozumieć, aby zapobiegać”	–	25
Szkolenie warsztatowe „Metoda konstruktywnej konfrontacji”	–	1
Webinar „Rozpoznawanie krzywdzenia dzieci. Rozmowa	–	25

	z dzieckiem”		
	Webinar „Problem krzywdzenia dzieci. Symptomy i konsekwencje”	–	25

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie.

Pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej udziela także **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie**, będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przezwyciężaniu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Należą do nich osoby i rodziny doznające przemocy, jak i stosujące przemoc.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał mieszkańcom informacji o możliwości uzyskania pomocy, wypłacał świadczenia finansowe, wskazywał adresy instytucji wspierających, prowadził pracę socjalną w rodzinie dotkniętej przemocą oraz podejmował działania we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.

W 2024 r. GOPS do realizacji swoich zadań zatrudniał 1 osobę w kadrze kierowniczej, 5 pracowników socjalnych oraz 10 pozostałych pracowników.

W latach 2022-2024 wysokość środków finansowych przeznaczonych na pomoc mieszkańcom gminy ulegała wahaniom, najwyższy poziom osiągając w 2024 r. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 18. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na świadczenia z pomocy społecznej dla mieszkańców gminy w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
wielkość wydatków ogółem (w zł)	726 765	710 364	732 734

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie.

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2022-2024, wahała się (201 w 2022 r., 212 w 2023 r., 187 w 2024 r.). Liczba osób w rodzinach objętych pomocą GOPS-u w tym okresie także ulegała wahaniom. Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2022-2024.

Tabela 19. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u w latach 2022-2024

liczba beneficjentów	2022	2023	2024
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	201	212	187
liczba rodzin	170	193	198
liczba osób w rodzinach	329	420	363

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały także na formę udzielanego przez Ośrodek wsparcia. W rozpatrywanym okresie bardzo istotną formą wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie, wykonując zadania pomocy społecznej w gminie, udziela rodzinom z gminy wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. W latach 2022-2024 decyzją administracyjną wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 21 osobom w rodzinach w 2022 r., 24 osobom w rodzinach w 2023 r. i 14 osobom w rodzinach w 2024 r. Jeśli chodzi o pomoc udzielaną z powodu przemocy domowej, było to 6 osób w rodzinach w 2023 r. Pomocy z powodu narkomanii udzielono 1 osobie w 2022 r. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 20. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u z powodu przemocy domowej, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2022-2024

rok	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	przemoc domowa	alkoholizm	narkomania	przemoc domowa	alkoholizm	narkomania
2022	0	14	1	0	21	1
2023	3	14	0	6	24	0
2024	0	8	0	0	14	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie.

Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych GOPS-u w obszarze przemocy jest zebranie informacji i ustalenie diagnozy dotyczącej występowania przemocy, jej form, powtarzalności, nasilenia, sposobów reagowania poszczególnych członków rodziny na przemoc oraz uruchomienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. Pracownik socjalny, który styka się z problemem przemocy, musi być wyposażony w niezbędną wiedzę i posiadać umiejętności udzielenia pomocy osobom doznającym przemocy.

Działania pracownika socjalnego w obszarze przemocy polegają na nawiązaniu kontaktu z osobą doznającą przemocy i poinformowaniu jej o przysługujących prawach oraz możliwościach uzyskania pomocy. W sytuacji zagrożenia zdrowia i życia pracownik socjalny podejmuje działania zmierzające do oddzielenia osoby stosującej przemoc domową od osoby

doznającej przemocy, zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa emocjonalnego i socjalno-bytowego osobie doznającej przemocy oraz powiadamia organy ścigania o podejmowaniu lub stwierdzeniu zaistnienia przestępstwa.

Informacje o stosowaniu przemocy może zgłosić do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe.

W wykonywaniu zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz ochrony osób doznających przemocy domowej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi, ochroną zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną.

W analizowanym okresie pracownicy GOPS-u na bieżąco monitorowali sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Edukowano rodziny w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, prowadzono pracę socjalną, udzielano wskazówek, informacji i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, uzyskania poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą – zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – otrzymać wsparcie od gminy w postaci asystenta rodziny. W 2024 r. z usług 1 asystenta w gminie Nowa Ruda korzystało 14 rodzin, w których wychowywało się 39 dzieci. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystentów rodziny w gminie.

Tabela 21. Asystentura rodziny w gminie w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem	15	14	14
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	33	29	39
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	7,46	9,92	8,71
koszty ponoszone w związku z zatrudnieniem asystentów rodziny (w zł)	b.d.	b.d.	b.d.

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie.

Ważnymi placówkami wsparcia dzieci i młodzieży są szkoły oraz przedszkola na terenie gminy. Wśród uczniów placówek systemu oświaty w gminie prowadzono liczne działania z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.

W przeciwdziałanie przemocy zaangażowane są także placówki systemu ochrony zdrowia. Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje.

Działania na rzecz dzieci i rodzin przeżywających trudności, przedsięwzięcia profilaktyczne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu oraz przeciwdziałające uzależnieniom i patologiom społecznym realizują funkcjonujące na terenie gminy organizacje społeczne, świetlice i kluby sportowe oraz parafie.

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY

Teren gminy obsługuje **Komisariat Policji w Nowej Rudzie**. Według danych udostępnionych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przez KP, na terenie gminy w 2022 r. stwierdzono ogółem 224 przestępstwa, w 2023 r. 236 przestępstw, a w 2024 r. 166 przestępstw. W rozpatrywanym okresie odnotowano 2 przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie w 2022 r., 3 przestępstwa w 2023 r. i 1 przestępstwo w 2024 r. Dane dotyczące liczby przestępstw przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2022-2024

zakres danych	liczba przestępstw		
	2022	2023	2024
stwierdzono ogółem przestępstw:	224	236	166
w tym popełnionych przez nieletnich:	2	3	1
w tym według poszczególnych kategorii przestępstw:	2022	2023	2024
przeciwko życiu i zdrowiu	11	21	23
przeciwko wolności	29	16	26
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	33	36	21
przeciwko mieniu	69	67	42
przeciwko rodzinie i opiece	13	22	23
przeciwko wiarygodności dokumentów	3	3	4
przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości	2	1	7
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	18	10	4
inne	46	60	16

Dane Komisariatu Policji w Nowej Rudzie.

Do najczęściej popełnianych w gminie Nowa Ruda przestępstw w 2024 r. należały: przestępstwa przeciwko mieniu (42 przypadki, o 25 mniej w porównaniu z 2023 r.), przeciwko wolności (26 przypadków, o 10 więcej w porównaniu z 2023 r.), przeciwko rodzinie i opiece (23 przypadki, o 1 więcej w porównaniu z 2023 r.), przeciwko życiu i zdrowiu (23 przypadki, o 2 więcej w porównaniu z 2023 r.) oraz przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (21 przypadków, o 15 mniej w porównaniu z 2023 r.).

Policja pełni niezwykle ważną rolę w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, przeprowadzając interwencje domowe. Funkcjonariusze Policji, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, mają za zadanie:

- udzielać osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udzielać pierwszej pomocy przedmedycznej,
- organizować niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej,
- podejmować, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,

- przeprowadzać, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywać osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- przeprowadzać na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- podejmować działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składać systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową,
- dokonywać niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- informować, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, utrzymują stały kontakt z lokalną społecznością, informując o zagrożeniach, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają

charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością **Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku**. Z nadesłanej informacji wynika, iż nie jest możliwe przekazanie informacji dotyczących liczby dozorów i nadzorów orzeczonych wobec mieszkańców gminy Nowa Ruda w latach 2022-2024 r., gdyż system informatyczny nie ma możliwości wygenerowania i filtrowania wskazanych informacji dotyczących wyłącznie obszaru gminy Nowa Ruda.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców gminy Nowa Ruda. PCPR udziela wsparcia osobom i rodzinom będącym w kryzysie psychicznym, w tym dotkniętym przemocą domową. Oferuje bezpłatne poradnictwo w ramach interwencji kryzysowej, szczególnie psychologiczne i rodzinne. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja działań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc. PCPR współpracuje również z Ośrodkami Pomocy Społecznej, placówkami systemu oświaty oraz innymi instytucjami i jednostkami pomocowymi.

W analizowanym okresie ze wsparcia oferowanego przez PCPR w formie zapewnienia miejsca w ośrodku interwencji kryzysowej skorzystały 4 osoby z terenu gminy Nowa Ruda w 2022 r., 5 osób w 2023 r. i 2 osoby w 2024 r., zaś ze specjalistycznej pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej w ośrodku interwencji kryzysowej skorzystało 12 osób z terenu gminy Nowa Ruda w 2022 r., ponownie 12 osób w 2023 r. i 10 osób w 2024 r. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące wsparcia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku wobec mieszkańców powiatu oraz mieszkańców gminy Nowa Ruda w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w latach 2022-2024.

Tabela 23. Wsparcie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba powiatowych specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	–	–	–
liczba mieszkańców powiatu korzystających z powiatowych specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	–	–	–
w tym liczba mieszkańców gminy	–	–	–

liczba mieszkańców powiatu dotkniętych przemocą domową, którym PCPR zapewniło miejsce w ośrodku interwencji kryzysowej	49	75	42
w tym liczba mieszkańców gminy	4	5	2
liczba mieszkańców powiatu, którzy skorzystali ze specjalistycznej pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej w ośrodku interwencji kryzysowej	297	325	262
w tym liczba mieszkańców gminy	12	12	10
liczba mieszkańców powiatu uczestniczących w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	13	12	12
w tym liczba mieszkańców gminy	b.d.	–	–

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Powiatowe Centrum Psychologiczno-Pedagogiczne w Kłodzku**. W Centrum dzieci mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania, m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną. W roku szkolnym 2023/2024 z pomocy **Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kłodzku Filia Nowa Ruda** skorzystało łącznie 316 dzieci i młodzieży z terenu gminy Nowa Ruda. Udzielone formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej obejmowały:

- diagnozy psychologiczno-pedagogiczne prowadzone z uwagi na zgłaszane przez rodziców/opiekunów prawnych występowanie u dziecka: trudności w uczeniu się, trudności w zachowaniu i emocjach, zaburzeń neurorozwojowych, trudności adaptacyjnych, problemów w nabywaniu umiejętności komunikacyjnych,
- porady dla rodziców/opiekunów prawnych po badaniach diagnostycznych – dotyczyły 216 dzieci,
- porady dla rodziców bez badań – 20,
- warsztaty dla uczniów na terenie szkół dotyczące rozwijania kompetencji emocjonalno-społecznych, profilaktyki zachowań ryzykownych – skorzystało z nich 100 uczniów,
- terapię logopedyczną, w której uczestniczyło 30 dzieci,
- prelekcję dla 18 rodziców na temat zaburzeń integracji sensorycznej.

Wykaz jednostek działających poza gminą Nowa Ruda, które udzielają wsparcia mieszkańcom gminy w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Jednostki wsparcia w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej działające poza strukturami gminy

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Kościuszki 2, 57-300 Kłodzko
2.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kłodzku	ul. Grottera 8, 57-300 Kłodzko
3.	Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem – Punkt Lokalny	ul. Jana Pawła II 4, 57-300 Kłodzko
4.	Punkt Interwencji Kryzysowej w Nowej Rudzie	ul. Kolejowa 18, 57-400 Nowa Ruda
5.	Powiatowe Centrum Psychologiczno- Pedagogiczna	ul. Szkolna 8, 57-300 Kłodzko
6.	Powiatowa Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Kłodzku Filia Nowa Ruda	ul. Niepodległości 6-8, 57-400 Nowa Ruda
7.	Miejsko-Gminny Punkt Konsultacyjno- Interwencyjny „Pierwszy Kontakt” Grupy AA: „Nowe życie” i „Komfort” Grupa AL-Anon	ul. Szpitalna 1, 57-400 Nowa Ruda
8.	Okręgowy Ośrodek Pomocy	ul. Okrzei 11/2, 57-300 Kłodzko
9.	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej w Wałbrzychu	ul. Ogrodowa 2a, 58-306 Wałbrzych
10.	Fundacja Rodzina po Rozwodzie w Nowej Rudzie	ul. A. Krajowej 13, 57-400 Nowa Ruda
11.	Dom Samotnej Matki „Promyk” w Pieszycach Caritas Diecezji Świdnickiej	ul. Nadbrzeżna 4, 58-250 Pieszyce
12.	Świetlica Socjoterapeutyczna Caritas Diecezji Świdnickiej	ul. Westerplatte 4-6, 58-100 Świdnica
13.	Diecezjalna Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Świdnicy	ul. Budowlana 6, 58-100 Świdnica
14.	Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Bardzie	Plac Wolności 5, 57-256 Bardo
15.	Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej	ul. Wyspiańskiego 2K, 57-300 Kłodzko ul. Kopernika 8, 57-400 Nowa Ruda
16.	NZOZ Sudeckie Centrum Zdrowia w Pieszycach	ul. Ks. Emila Pagacza 6, 58-250 Pieszyce
17.	CM Salus Poradnia Zdrowia Psychicznego	ul. Zawiszy Czarnego 2, 57-300 Kłodzko
18.	Komenda Powiatowa Policji w Kłodzku	Pl. Chopina 2, 57-300 Kłodzko
19.	Sąd Rejonowy w Kłodzku III Wydział Rodzinny i Nieletnich	ul. Bohaterów Getta 15, 57-300 Kłodzko
20.	I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich	ul. Grunwaldzka 2, 57-300 Kłodzko
21.	II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych	ul. Grunwaldzka 2, 57-300 Kłodzko

22.	Prokuratura Rejonowa	Pl. Bolesława Chrobrego 20, 57-300 Kłodzko
23.	Powiatowy Urząd Pracy w Kłodzku Filia w Nowej Rudzie	ul. Wyspiańskiego 2J, 57-300 Kłodzko, ul. Piłsudskiego 14, 57-400 Nowa Ruda
24.	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	ul. Trzebnicka 42-44, 50-230 Wrocław
25.	Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu Wydział Polityki Społecznej	Pl. Powstańców Warszawy 1, 50-153 Wrocław

Dane Urzędu Gminy Nowa Ruda i opracowanie własne.

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą domową lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 25. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie	74 872 45 72
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy	74 872 45 72 wew. 92
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	74 872 09 23
4.	Gminny Ośrodek Zdrowia PRO-MED Sp. z o.o. w Jugowie	74 872 46 48
5.	Centrum Medyczne PRO-MED w Ludwikowicach Kłodzkich	74 871 60 52
6.	Salus Centrum Medyczne w Bożkowie	74 640 44 44
7.	Przychodnia NZOZ Evita w Woliborzu	74 872 55 99
8.	Miejsko-Gminny Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny „Pierwszy Kontakt” w Nowej Rudzie	74 872 47 21
9.	Okręgowy Ośrodek Pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwem w Kłodzku	517 601 656
10.	Komenda Powiatowa Policji w Kłodzku Komisariat Policji w Nowej Rudzie	74 872 44 31
11.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Telefon Interwencyjny czynny 24/7	74 865 81 79 726 130 988
12.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kłodzku Telefon interwencyjny	74 865 86 58 726 896 113
13.	Punkt Interwencji Kryzysowej w Nowej Rudzie	74 867 31 30 726 130 988
14.	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej w Wałbrzychu	74 846 75 58, 74 840 82 96

15.	Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej	74 865 75 11
16.	Powiatowe Centrum Psychologiczno-Pedagogiczne Telefon wsparcia	74 867 37 69 785 689 517
17.	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kłodzku Filia Nowa Ruda	74 872 26 81
18.	CM Salus Poradnia Zdrowia Psychicznego w Kłodzku	74 640 44 44
19.	NZOZ Sudeckie Centrum Zdrowia w Pieszycach	74 817 52 70
20.	Caritas Diecezji Świdnickiej	74 851 25 04
21.	Diecezjalna Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Świdnicy	516 739 515
22.	Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Bardzie	785 625 141
23.	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	71 77 04 220
24.	Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu	71 340 60 00
25.	Bezpłatny telefon zaufania dla osób będących w kryzysie	800 880 111
26.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy „Niebieska Linia”	800 120 002
27.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy domowej „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia	22 668 70 00
28.	STOP – telefon Fundacja Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	800 107 777 22 621 35 37 600 070 717
29.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj przemoc”	800 120 148
30.	Ogólnopolski bezpłatny telefon zaufania dla dzieci i młodzieży	116 111
31.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
32.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
33.	Ogólnopolska Poradnia Telefoniczna dla Osób Przeżywających Kryzys Emocjonalny	116 123
34.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	192 88
35.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
36.	Ogólnopolski Telefon Zaufania „Narkotyki-Narkomania”	801 199 990
37.	Telefon Zaufania Młodych	22 484 88 04
38.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Fundacji ITAKA	22 484 88 01 22 654 40 41

Dane: opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

W świetle postanowień ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do

ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. W tym względzie organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego współdziałają również z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymywanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego. Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania. Poza przygotowaniem narzeczonych do małżeństwa, parafialne poradnie rodzinne świadczą pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin (małżeńskich, rodzicielskich, wychowawczych) oraz terapię uzależnień (od alkoholu, gier komputerowych, hazardu itp.).

Parafialni doradcy życia rodzinnego współpracują z rejonowymi doradcami, których obszar działania obejmuje jeden lub więcej dekanatów. Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin.

W 2024 r. na terenie gminy Nowa Ruda funkcjonowało 6 parafii wraz z kościołami filialnymi Kościoła rzymskokatolickiego. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące parafii, do których należą wierni zamieszkujący gminę.

Tabela 26. Parafie rzymskokatolickie, do których należą mieszkańcy gminy

dekanat	nazwa parafii	adres
Nowa Ruda – Słupiec	1. Parafia pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Bożkowie	Bożków 92, 57-441 Bożków
	- Kościół filialny pw. św. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Koszynie	57-441 Koszyn
	- Kościół filialny pw. Bartłomieja w Czerwieńczycach	Czerwieńczyce 15, 57-441 Czerwieńczyce
Nowa Ruda	2. Parafia pw. św. Marcina w Dzikowcu	Dzikowiec 88, 57-432 Dzikowiec
	- Kościół filialny pw. św. Jakuba Apostoła w Woliborzu	Wolibórz 59a, 57-431 Wolibórz
Nowa Ruda	3. Parafia pw. św. Katarzyny w Jugowie	ul. Główna 89, 57-430 Jugów
	- Kościół filialny pw. Podwyższenia Krzyża Św. w Przygórzu	57-431 Przygórze
Nowa Ruda	4. Parafia pw. św. Michała Archanioła w Ludwikowicach Kłodzkich	ul. Wiejska 26, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie
	- Kościół filialny pw. św. Marcina w Sokolcu	Sokolec, 57-450 Sokolec
Głuszycza	5. Parafia pw. św. Mikołaja w Świerkach	Pl. Jana Pawła II 1, 57-451 Świerki
	- Kościół filialny pw. św. Jana Pawła II w Bartnicy	57-451 Bartnica
	- Kościół filialny pw. św. Jerzego w Krajanowie	Krajanów 45a, 57-400 Nowa Ruda
Nowa Ruda	6. Parafia pw. św. Piotra Kanizjusza we Włodowicach	Włodowice 28, 57-400 Włodowice
Ząbkowice Śląskie – Południe	- Kościół filialny pw. Podwyższenia Krzyża Św. w Nowej Wsi Kłodzkiej (parafii pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Srebrnej Górze)	Nowa Wieś Kłodzka 95, 57-431 Nowa Wieś Kłodzka

Dane Urzędu Gminy Nowa Ruda.

Parafie z gminy Nowa Ruda wchodzą w skład diecezji świdnickiej, zaś w podziale dekanalnym parafia w Bożkowie należy do dekanatu Nowa Ruda – Słupiec, parafie w Dzikowcu, Jugowie, Ludwikowicach Kłodzkich i Włodowicach należą do dekanatu Nowa Ruda, parafia w Świerkach należy do dekanatu Głuszycza, zaś Kościół filialny w Nowej Wsi Kłodzkiej należący do parafii w Srebrnej Górze przynależy do dekanatu Ząbkowice Śląskie – Południe.

Na terenie Parafii pw. św. Michała Archanioła w Ludwikowicach Kłodzkich znajduje się Dom Pomocy Społecznej ss. Sióstr Franciszkanek Szpitalnych, który przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością umysłową stopnia umiarkowanego, znacznego lub głębokiego i sprzężonymi niepełnosprawnościami. Siostry Franciszkanek prowadzą tam Niepubliczną Szkołę Podstawową Specjalną oraz Niepubliczną Szkołę Przysposabiającą do Pracy dla dzieci i młodzieży z Domu Pomocy Społecznej i środowisk lokalnych.

Diecezjalne Duszpasterstwo Rodzin Kurii Biskupiej Diecezji Świdnickiej (Pl. św. Jana Pawła II 1, 58-100 Świdnica) zajmuje się wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie.

Funkcję diecezjalnego duszpasterza rodzin pełni ks. mgr lic. Mirosław Rakoczy (tel. 572 304 349, e-mail: duszpasterstworodzin@diecezja.swidnica.pl), a diecezjalnej doradczynie życia rodzinnego Małgorzata Kowalska (rodzina.swidnica@wp.pl, tel. 512 268 262). Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia, posiadają wiedzę, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających.

Kompleksową pomocą rodzinie, małżeństwom i narzeczonym oraz osobom przeżywającym trudności, małżeństwom w kryzysie i rodzinom z trudnościami wychowawczymi służy funkcjonująca przy Wydziale Duszpasterstwa Rodzin Diecezjalna Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Świdnicy (ul. Budowlana 6B, 58-100 Świdnica). Specjaliści służący pomocą to wykwalifikowana kadra, w skład której wchodzi: psycholog, pedagog, logoped, logofrenopedagog, logopeda, prawnik, doradca życia rodzinnego oraz duszpasterz. Poradnia oferuje możliwość skorzystania z pomocy w formie terapii indywidualnej, grupowej, porad pedagogicznych, konsultacji psychologicznych, pomocy prawnej w zakresie prawa rodziny, logopedycznej na różnych etapach rozwoju dziecka oraz młodzieży, a także dla osób z doświadczeniem wylewu i udaru. Doradca życia rodzinnego służy swą wiedzą i pomocą w nauce naturalnych metod planowania rodziny, wspiera rodziny przy podjęciu decyzji o adopcji, towarzyszy samotnym kobietom w ciąży w sytuacjach trudnych. Duszpasterz służy pomocą osobom rozeznającym drogę życiową, będącym w kryzysach małżeńskich, rodzinnych, wychowawczych. Przy poradni funkcjonuje także punkt konsultacyjno-informacyjny Apostolstwa Trzeźwości Diecezji Świdnickiej oraz telefon zaufania. Dyrektorem i duszpasterzem poradni jest ks. mgr lic. Marcin Czchowski (tel. 668 777 028). Udzielane w Poradni wsparcie jest bezpłatne.

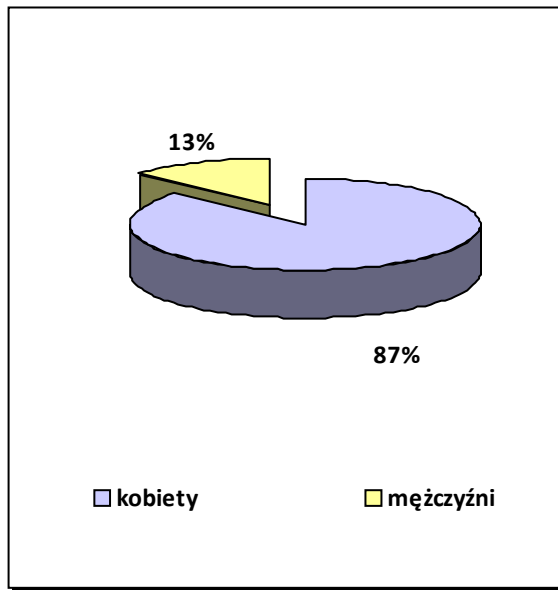
Pomoc dzieciom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych świadczy również Caritas Diecezji Świdnickiej, m.in. Centrum Charytatywne w Świdnicy, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Starym Wielisławiu, Świetlica socjoterapeutyczna w Świdnicy, Dom Samotnej Matki w Pieszcach, Dom Seniora „Poranek” w Walimiu, Jadłodajnie w Świdnicy, Bielawie, Dzierżoniowie, Nowej Rudzie, Piławie Górnej i Wałbrzychu, Spiżarnia Caritas, wypożyczalnia specjalistycznych łóżek rehabilitacyjnych oraz Centrum Wolontariatu w Wałbrzychu.

4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

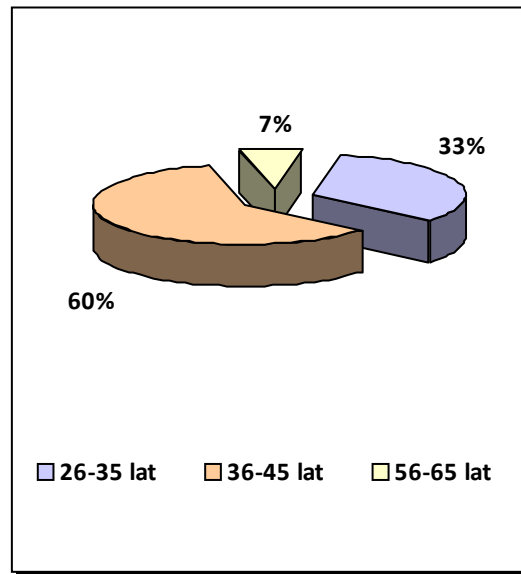
Diagnoza problemu przemocy domowej w gminie Nowa Ruda została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców, przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek systemu oświaty oraz uczniów. Do analizy przedłożono 15 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców, 4 ankiety wypełnione przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy oraz 31 ankiet skierowanych do uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 87% stanowiły kobiety i 13% mężczyźni. Najliczniej reprezentowane były grupy osób w wieku 36-45 lat (60%) oraz 26-35 lat (33%). Mniej licznie reprezentowana była grupa wiekowa 56-65 lat (7%). W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 25. roku życia, osoby w wieku 46-55 lat oraz osoby powyżej 65 lat. Strukturę ankietowanych wg kryterium płci i wieku ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowaną większość wśród ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w gminie od urodzenia (73%), a następnie osoby zamieszkujące gminę od 3 do 40 lat (27%). Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem wyższym (67%). Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (20%) i zasadniczym zawodowym (13%).

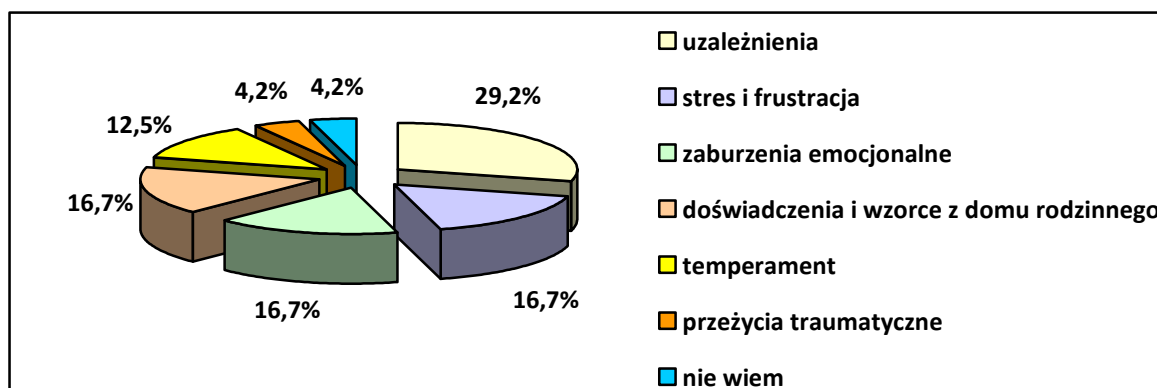
W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 31 uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy, z czego 52% stanowiły dziewczęta, 45% chłopcy, zaś 3% ankietowanych nie zadeklarowało przynależności płciowej. Uczniowie w wieku 14 lat stanowili 55% tej próby, 32% ankietowanych stanowiły osoby w wieku 15 lat, natomiast 13% badanych nie określiło swojego wieku. Reprezentantami 94% badanych była młodzież ze szkoły podstawowej, zaś 6% pytanych nie wskazało rodzaju szkoły, do której uczęszcza.

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemu przemocy domowej w gminie Nowa Ruda zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 15 wypełnionych anonimowo ankiet. W pierwszej kolejności zapytano respondentów o najczęstsze przyczyny stosowania przemocy domowej.

W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy domowej były uzależnienia (29,2%), stres i frustracja, zaburzenia emocjonalne oraz doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego (po 16,7%), a także temperament (12,5%) oraz przeżycia traumatyczne (4,2%). Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

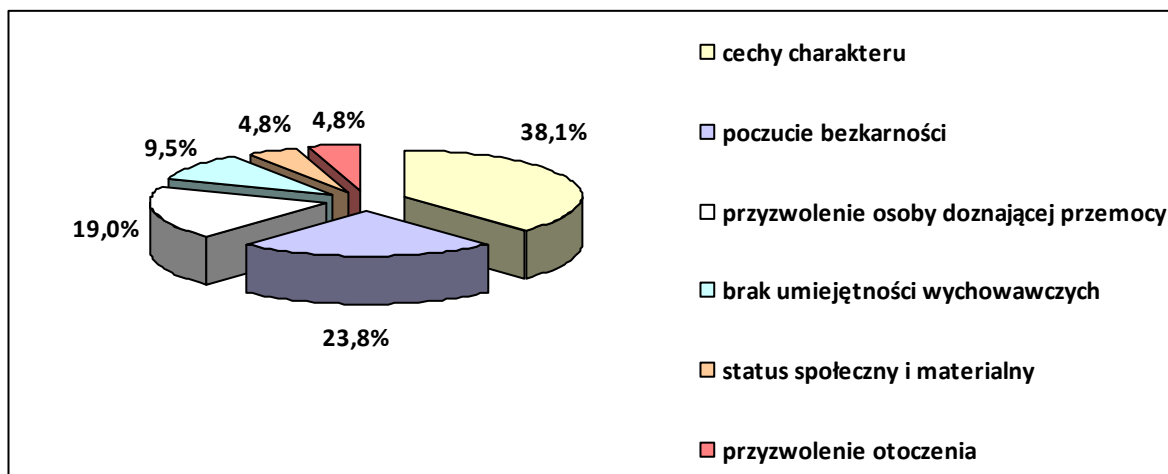
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową. Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami były: cechy charakteru (38,1%), poczucie bezkarności (23,8%), przyzwolenie osoby doznającej przemocy (19%), brak umiejętności wychowawczych (9,5%), status społeczny i materialny oraz przyzwolenie otoczenia (po 4,8%). Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

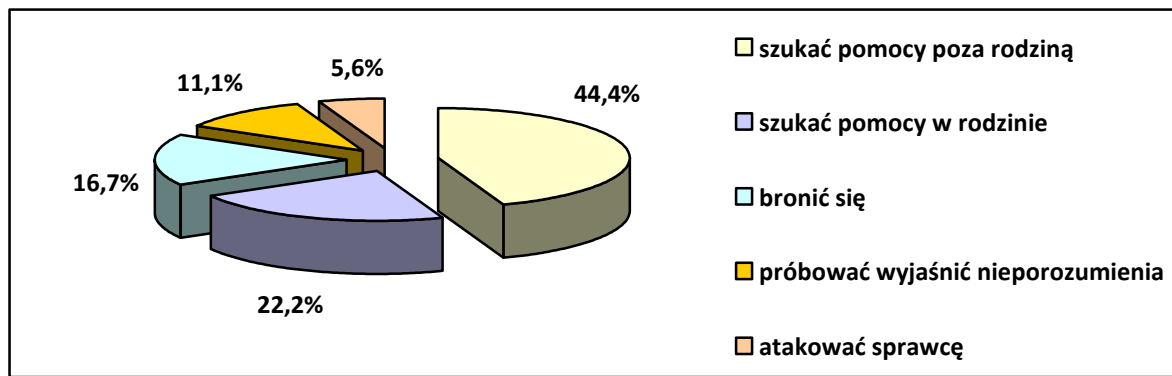
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej. Wykres zamieszczony poniżej pokazuje najczęściej wybierane odpowiedzi.

Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?

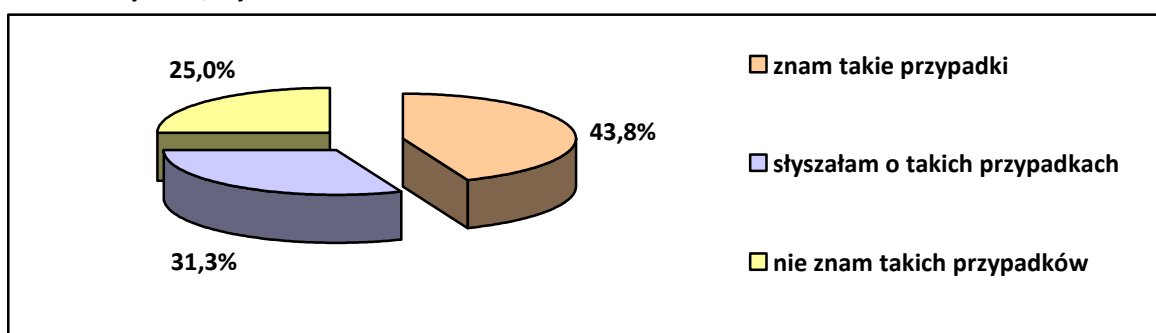

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według najliczniejszej grupy ankietowanych osoby doznające przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (44,4%), szukać pomocy w rodzinie (22,2%) oraz próbować wyjaśnić nieporozumienia (16,7%) lub bronić się (11,1%), zaś według niewielkiej grupy respondentów atakować sprawcę (5,6%).

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy domowej w gminie. Bardzo niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem aż trzy czwarte respondentów stwierdziło, iż zna przypadki występowania przemocy domowej w gminie bądź o takich przypadkach słyszało. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

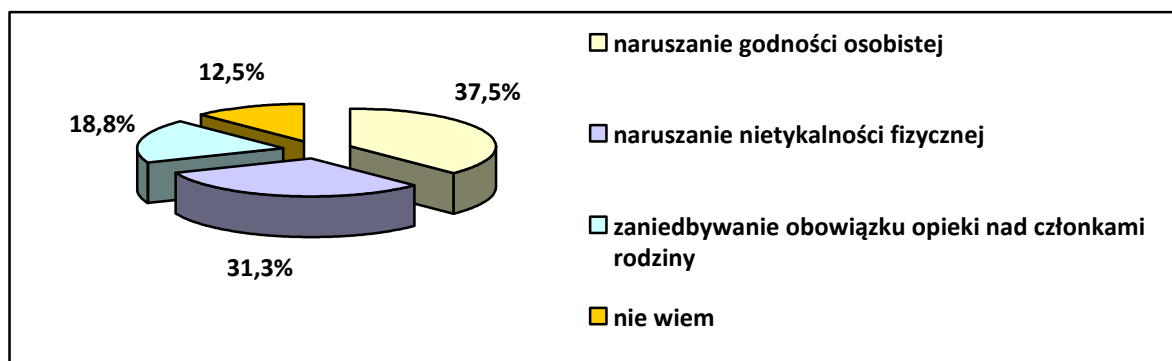
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła form przemocy domowej, które, zdaniem badanych, najczęściej występują w gminie. Uczestnicy ankiety wskazywali w szczególności na naruszanie godności osobistej i nietykalności fizycznej oraz zaniedbywanie obowiązku opieki nad członkami rodziny. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

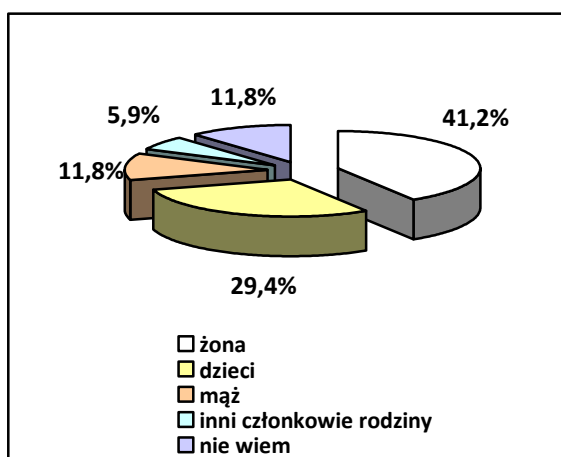
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w mieście?

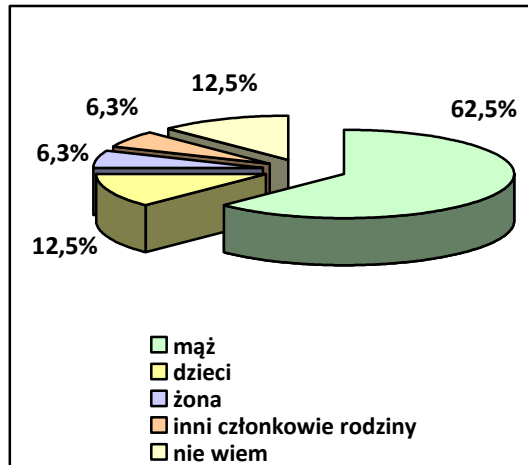
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie osób doznających przemocy domowej i stosujących przemoc domową. Zdecydowana większość uczestników badania wyraziła opinię, że osobami doznającymi przemocy domowej są żony i dzieci, a osobami stosującymi przemoc są zwykle mężowie. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy najczęściej doznaje przemocy domowej w gminie?

Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej stosuje przemoc domową w gminie?

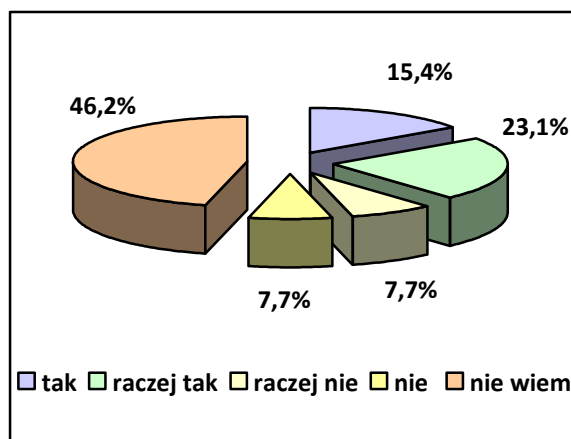

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

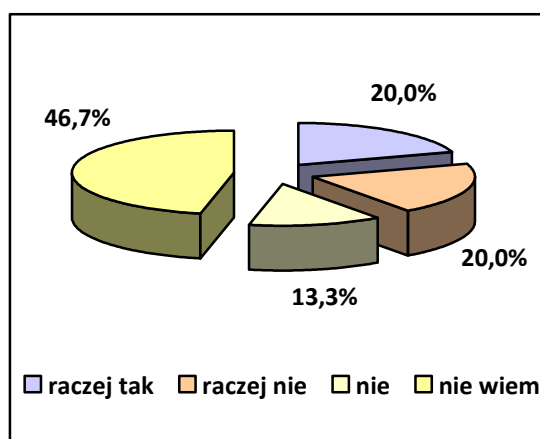
Uczestnicy badania oceniali także ofertę pomocy świadczonej osobom doznającym przemocy domowej oraz działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową. Według 38,5% ankietowanych oferta wsparcia udzielanego osobom doznającym przemocy jest raczej wystarczająca lub wystarczająca. Odminną opinię wyraziło 15,4% badanych. Oferty tej nie było w stanie ocenić 46,2% pytanym. Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową jedna trzecia ankietowanych uznała za raczej niewystarczającą lub niewystarczającą. Przeciwnego zdania było 20% respondentów. Wysoki odsetek (46,7%)

badanych nie potrafił ocenić tych działań. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?

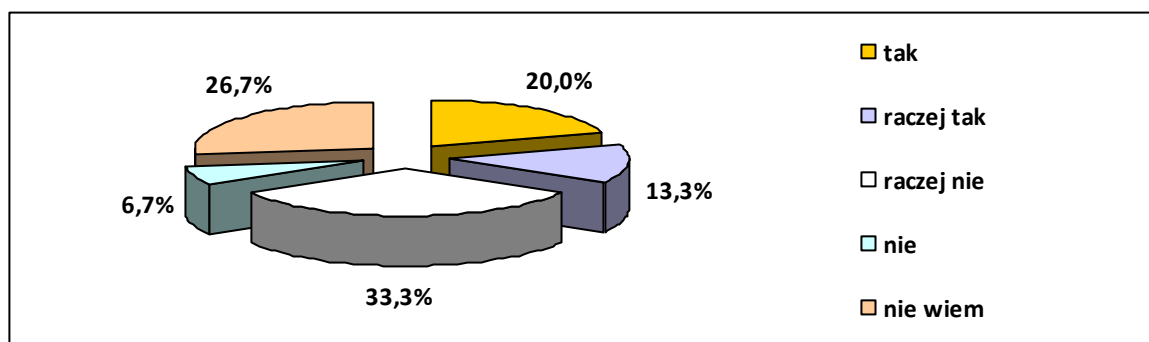
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec osób stosujących przemoc domową są wystarczające?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano także, czy przemoc domową postrzegają jako problem społeczny na terenie gminy. Zdaniem 40% ankietowanych przemoc domowa raczej nie jest lub nie jest ważnym problemem społecznym na terenie gminy. Jednocześnie jedna trzecia badanych wyraziła zdanie przeciwne. Opinii w tej sprawie nie miało 26,7% respondentów. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

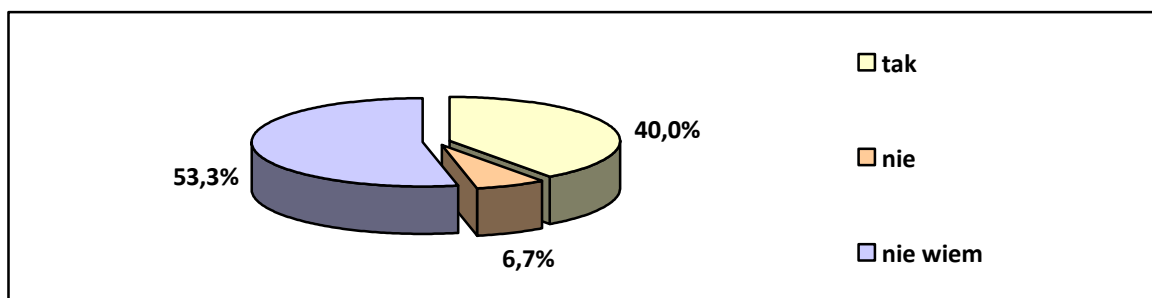
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano o ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy. Poniższy wykresy ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?

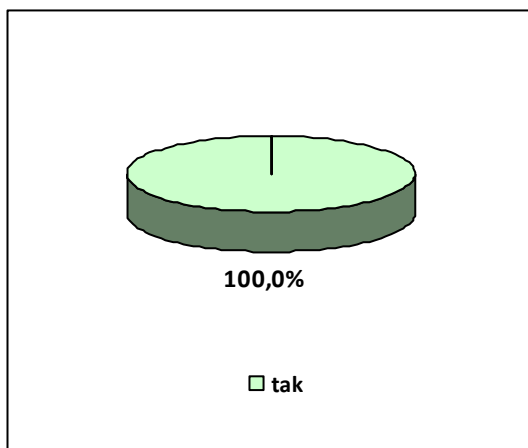

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

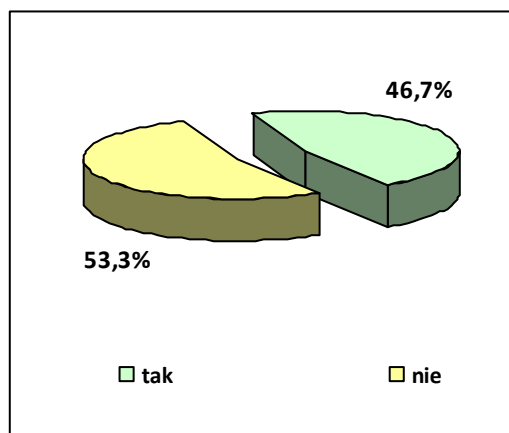
Według 40% ankietowanych istnieje ryzyko nasilenia się przemocy domowej, a 6,7% badanych takiego ryzyka nie dostrzega. Wysoki odsetek (53,3%) respondentów nie potrafił tej kwestii ocenić.

W ankiecie znalazły się również pytania pozwalające badanym ocenić znajomość wiedzy dotyczącej procedury „Niebieskie Karty” oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy. Wszyscy ankietowani potwierdzili znajomość procedury „Niebieskie Karty”, a 46,7% badanych znajomość Zespołu Interdyscyplinarnego. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 14. Czy słyszała Pani/Pan o procedurze „Niebieskie Karty”?

Wykres 15. Czy słyszała Pani/Pan o działalności w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpłatnej pomocy psychologicznej, zintensyfikowanie działań kontrolnych prowadzonych przez pracowników socjalnych, monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których takie problemy miały miejsce, a także stworzenie mieszkania chronionego dla osób doświadczających przemocy.

Podkreślano też konieczność prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy, rozszerzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych oraz zwiększania świadomości społecznej w zakresie problemów przemocy (pikniki profilaktyczne, prelekcje w sołectwach, spoty w social mediach).

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie ankiety wypełnione w czterech placówkach systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy:

- Zespół Szkół Nr 1 w Jugowie (liczba uczniów: 210, liczba nauczycieli: 32);
- Zespół Szkół Nr 2 w Ludwikowicach Kłodzkich (liczba uczniów: 183, liczba nauczycieli: 23);
- Zespół Szkół Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Bożkowie (liczba uczniów: 242, liczba nauczycieli: 35);
- Szkoła Podstawowa AMS w Woliborzu (liczba uczniów: 53, liczba nauczycieli: 18).

Zasoby i oferta szkolna. Z analizy ankiet wynika, iż wszystkie ankietowane szkoły zatrudniają pedagoga i doradcę zawodowego, a trzy z nich zapewniają wsparcie psychologa i logopedy. Opieką pielęgniarską objęci są uczniowie dwóch szkół. Uczniowie wszystkich placówek mają dostęp do Internetu. Boiskami sportowymi dysponują trzy szkoły, zaś z sali gimnastycznej mogą korzystać uczniowie wszystkich placówek. Dożywianie uczniów prowadzą trzy szkoły. W trzech placówkach utworzono klasy integracyjne. Opiekę w ramach zajęć świetlicowych oraz zajęcia dodatkowe zapewniają wszystkie placówki systemu oświaty z terenu gminy. Wszystkie szkoły oferują też zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano, wypełniając zamknięte katalogi zachowań negatywnych i zjawisk patologicznych oraz dysfunkcji i patologii, obejmujące 12 (w odniesieniu do środowiska szkolnego) i 6 (w odniesieniu do otoczenia rodzinnego) zmiennych. W badaniu stwierdzano ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów zawierają poniższe tabele.

Tabela 27. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2023/2024

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba stwierdzonych przypadków		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	3	5	1
sięganie po alkohol	1	1	3
sięganie po narkotyki	–	–	4
niszczenie mienia szkolnego	1	2	3
kradzieże na terenie szkoły	1	3	3
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	4	8	–
udział w grupach negatywnych	–	–	4
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	4	13	–
autoagresja	1	3	3
ucieczki z domu	–	–	4
przestępczość ujawniona	–	–	4
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	2	4	2

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 28. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy

rodzaj zjawiska	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	22
zaniedbanie dziecka	23
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	7
przemoc domowa	5
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	–

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano 13 przypadków agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, 8 przypadków dyskryminacji w grupie rówieśniczej, 5 przypadków sięgania po papierosy, 4 przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego, po 3 przypadki autoagresji oraz kradzieży na terenie szkoły, a także 2 przypadki niszczenia mienia szkolnego i 1 przypadek sięgania po alkohol.

Przedstawiciele trzech badanych placówek nie zauważyli wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat. Jednocześnie jeden respondent taki wzrost w analizowanym okresie dostrzegł. Jego zdaniem dotyczy to w szczególności zjawiska cyberprzemocy oraz pornografii.

Jeśli chodzi o zjawiska dysfunkcji i patologii w otoczeniu rodzinnym uczniów, uczestnicy badania stwierdzili 23 przypadki zaniedbania dziecka, 22 przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 7 przypadków uzależnień oraz 5 przypadków przemocy domowej.

Jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach uczniów, to w opinii przedstawiciela jednej ankietowanej placówki w ciągu ostatnich lat nie nastąpił wzrost liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji, natomiast dwóch respondentów miało trudności z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie. Jednocześnie jeden z uczestników badania taki wzrost w analizowanym okresie zauważył, zwłaszcza jeśli chodzi o bezradność rodzicielską, ubogie kontakty emocjonalne z dzieckiem, brak rozmowy, a także pozostawianie dziecku zbyt dużej swobody.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu dożywiania w formie obiadów, jak również pomocy materialnej (dofinansowanie wycieczek szkolnych, obniżenie lub rezygnacja z pobierania czesnego) oraz wsparciu w otrzymaniu stypendium szkolnego. Szkoły organizują także pikniki, akcje charytatywne i zbiórki na rzecz potrzebujących. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na wsparcie pedagogów i psychologów szkolnych. Placówki zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych oraz zajęcia dodatkowe.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy domowej przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą również korzystać z porad i konsultacji pedagogów i psychologów szkolnych, wsparcia wychowawców i nauczycieli oraz opieki świetlicowej, a także zajęć profilaktycznych i dodatkowych. Uczestniczą też w warsztatach rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne oraz wzmacniających poczucie własnej wartości.

Rodzice mogą liczyć na wsparcie w postaci porad i wskazówek dotyczących zagadnień opiekuńczo-wychowawczych.

Placówki podejmują różne działania profilaktyczne adresowane do uczniów. Są to m.in. przedsięwzięcia profilaktyczne, dydaktyczne i wychowawcze w formie rekomendowanych ogólnopolskich kampanii i programów, m.in. „Unplugged”, „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej”, „Dziecko z pasją”. W placówkach odbywają się pogadanki, spektakle profilaktyczne, spotkania ze specjalistami i warsztaty oraz zajęcia profilaktyczne dotyczące m.in. agresji i przemocy rówieśniczej oraz uzależnień. Uczniowie mogą także liczyć na rozmowy wspierająco-motywuujące oraz wsparcie pedagogów i psychologów szkolnych. Prowadzona jest współpraca z instytucjami zajmującymi się opieką i wychowaniem.

Do instytucji i organizacji, z którymi placówki najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policję, Straż Pożarną, Sąd, kuratorów sądowych, Centrum Medyczne „Salus”, Poradnię Terapeutyczną w Kłodzku, Gabinet Terapii i Rozwoju Dziecka „Błękitna Ostoja”, Sudeckie Centrum Zdrowia w Pieszycach oraz dostawców owoców i mleka.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 31 uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy. W pierwszej kolejności mieli oni za zadanie wybrać zachowania, które ich zdaniem są przejawem przemocy. Uzyskane wyniki zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 29. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów

rodzaj zachowań	liczba wskazań	odsetek wskazań %
popychanie	22	71%
uderzanie	30	97%
kopanie	28	90%
duszenie	30	97%
szarpanie	26	84%
przypalanie ciała	29	94%
policzkowanie	24	77%
szantaż	26	84%
ośmieszanie	23	74%

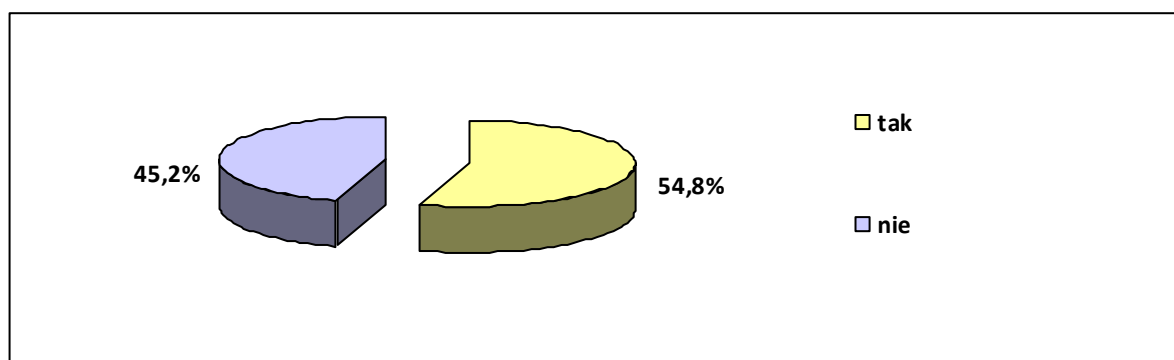
grożenie	28	90%
nadmierna krytyka	18	58%
szkalowanie w Internecie	23	74%
nękanie sms-ami	24	77%

Dane z badania środowiska uczniowskiego.

Żadne z 13 możliwych do wyboru zachowań przemocowych nie zostało wskazane przez wszystkich ankietowanych uczniów. Wśród najliczniej wskazywanych zachowań, które uczniowie uznali za przejaw przemocy, znalazły się: uderzanie i duszenie (po 97%) oraz przypalanie ciała (94%). Najmniejszy odsetek wskazań dotyczył nadmiernej krytyki (58%).

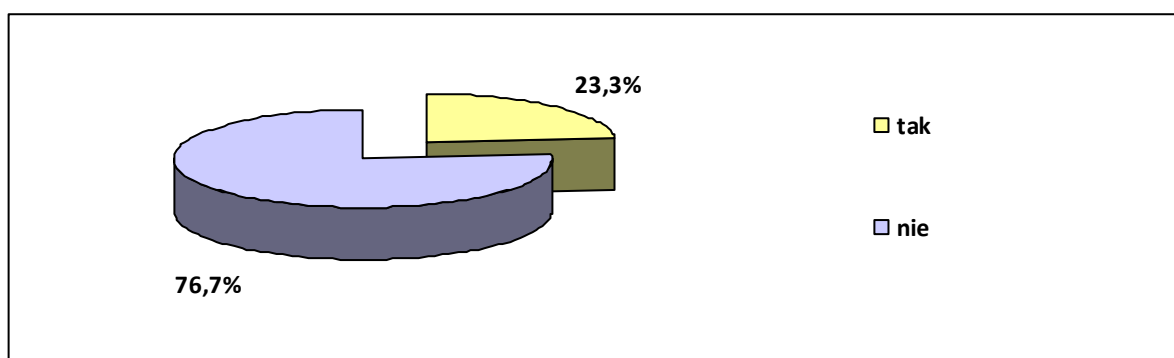
Kolejnym zagadnieniem poddanym ocenie respondentów była kwestia doświadczania przemocy ze strony rówieśników oraz w środowisku rodzinnym. W odpowiedzi na pytanie o przemoc ze strony rówieśników 54,8% uczniów odpowiedziało na to pytanie twierdząco. Jednocześnie 45,2% respondentów przyznało, że nie doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Występowanie zjawiska przemocy w domu rodzinnym potwierdziło 7 uczestników badania. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 16. Czy doznałeś/doznałaś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy ze strony rówieśników?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Wykres 17. Czy doznałeś/doznałaś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy w swojej rodzinie?

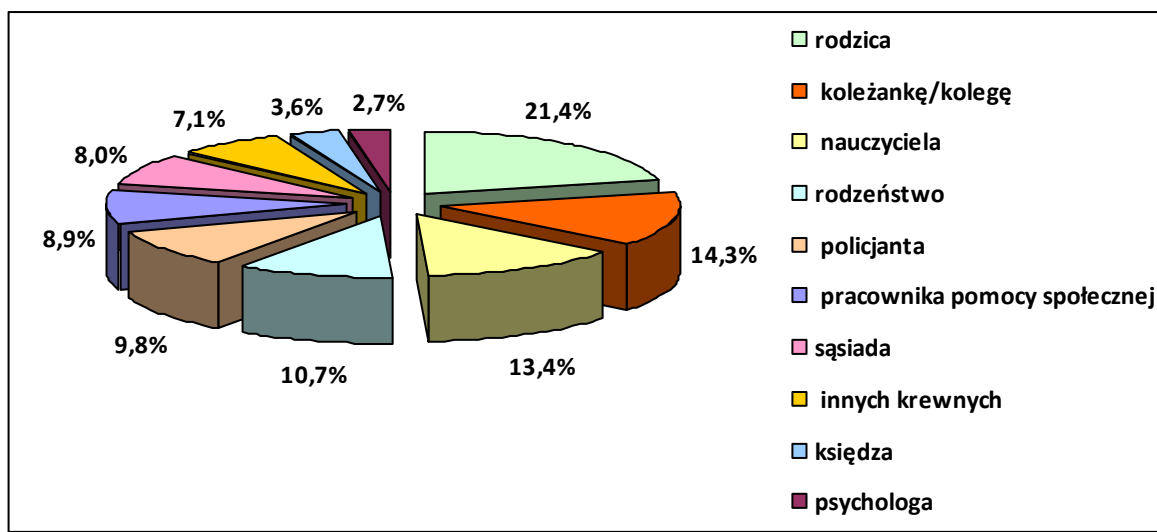
Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. Większość (51,6%) respondentów nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w domach osób im znanych. Jednak 48,4% ankietowanych zadeklarowało, że słyszało o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia.

Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem przemocy lub jej doznając, należy kogoś o tym poinformować?“, zdecydowana większość (90,3%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Odmiennej opinii wyraziło 9,7% ankietowanych.

Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzę o przemocy podzieliliby się z rodzicem, koleżanką i kolegą, nauczycielem, rodzeństwem, policjantem, oraz pracownikiem pomocy społecznej. W dalszej kolejności wymieniono sąsiada, innych krewnych, księdza oraz psychologa. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 18. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy domowej lub była/był świadkiem przemocy domowej?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy domowej?“, zdecydowana większość (74,2%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Jednocześnie 25,8% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

Kolejna kwestia dotyczyła uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy domowej. Większość (51,6%) ankietowanych stwierdziła, że nigdy nie uczestniczyła w takich zajęciach. Jednocześnie 48,4% respondentów potwierdziło udział w zajęciach związanych ze zjawiskiem przemocy domowej.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy najwięcej badanych (37%) zadeklarowało, że takich obaw nie ma. Niepokój może budzić fakt, iż 26% ankietowanych ujawniło, że obawia się przemocy w szkole, 23% obawia się przemocy rówieśniczej, zaś 7% uczniów obawia się przemocy w swojej rodzinie i tyle samo (7%) uczniów wskazało na przemoc w środowisku zamieszkania.

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Tryb umieszczania dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej regulują przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Decyzję o odebraniu dziecka pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką, a w miarę możliwości w obecności i przy wsparciu psychologa. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili zapewnienia dziecku ochrony, o zapewnieniu dziecku ochrony i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dzieci i młodzież, przemoc domowa; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I: RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	
mocne strony	słabe strony
wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo	

• zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • funkcjonowanie na terenie gminy placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (jak np. świetlice środowiskowe, świetlice socjoterapeutyczne) • profesjonalnie przygotowana i kompetentna kadra gotowa do świadczenia usług na rzecz osób dotkniętych przemocą domową • zapewnianie osobom doświadczającym przemocy domowej pomocy i wsparcia • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej	
szanse	zagrożenia
• możliwość tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą domową • zjawisko zmniejszającego się społecznego przyzwolenia na stosowanie przemocy domowej	• nasilająca się skala problemów mogących mieć wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy domowej

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dzieci i młodzież, przemoc domowa** zwraca uwagę na wyłącznie mocne strony, którymi są głównie: wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, funkcjonowanie na terenie gminy placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (jak np. świetlice środowiskowe, świetlice socjoterapeutyczne), profesjonalnie przygotowana i kompetentna kadra gotowa do świadczenia usług na rzecz osób dotkniętych przemocą domową, zapewnianie osobom doświadczającym przemocy domowej pomocy i wsparcia, jak również inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć, realizując działania strategiczne. Nasilająca się skala problemów mogących mieć wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, a także nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy domowej – to kwestie, które należy uwzględnić w pierwszej kolejności w programowaniu działań w tym obszarze.

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
• inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień i przemocy domowej • realizowanie w placówkach oświatowych na terenie gminy programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom	
szanse	zagrożenia
• wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • niewzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi	• zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • rosnąca liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • wzrastające zagrożenie przestępczością, w tym wśród nieletnich

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na same mocne strony: inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, zapewnienie odpowiednio przygotowanej kadry do pracy z osobami uzależnionymi, prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień, a także realizowanie w placówkach oświatowych na terenie gminy programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom.

Zagrożenia to z kolei: zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, stale rosnąca liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki oraz wzrastające zagrożenie przestępczością, w tym wśród nieletnich, na terenie gminy. Wskazane zagrożenia mogą rzutować na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń programowych.

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego	
szanse	zagrożenia
• odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia mieszkańców • niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • dysponowanie przez gminę środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb	• niezmnijająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** uwypukla mocne strony, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców oraz inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w tym dotyczących przemocy domowej, poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej.

Jednakże mocne strony nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niezmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją, – to istotna kwestia rzutująca na kształt programu działań w tym obszarze.

7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki antyprzemocowej gminy Nowa Ruda na lata 2026-2030. W jej ramach zostały wskazane m.in. trudności napotkane przy wdrażaniu programu, osiągnięcia oraz najważniejsze działania, jakie realizowano, wdrażając zapisy programowe.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu:

- braki finansowe na przestrzeni lat 2021-2024,
- działania profilaktyczne ograniczone do minimum z powodu czynników zewnętrznych – COVID-19.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu:

- działania w ramach programu w dużej części zostały zrealizowane poprzez organizowanie konkursów i spotkań w placówkach oświatowych,
- upowszechnianie informacji na temat przemocy domowej poprzez ulotki, materiały informacyjne,
- realizowanie programów profilaktycznych w placówkach oświatowych.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- wszystkie działania na rzecz podniesienia świadomości społeczności lokalnej dotyczące zjawiska przemocy domowej,
- wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów programu, które zostały zrealizowane:

- spotkania edukacyjne z rodzicami i dziećmi w placówkach oświatowych,
- spotkania z seniorami,
- konkurs plastyczny,
- szkolenie kadry,
- rozpowszechnianie ulotek informacyjnych o działaniach Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie gminy.

Ogólna ocena realizacji założeń programu:

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniego programu, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, tak że ocena: 1 – oznacza, że nie rozpoczęto wdrażania założeń programowych; 2 – oznacza, że rozpoczęto wdrażanie założeń programowych; 3 – oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia programu; 4 – oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych; 5 – oznacza, że w pełni wdrożono założenia programowe, **zapropował ogólną ocenę realizacji programu na poziomie 4.**

Uzasadnienie przyjętej oceny:

Uzasadniając przyjętą ocenę podkreślono, że program był realizowany zgodnie z przyjętymi założeniami. Pomimo wielu trudności osiągnięto zamierzone cele. Nie zaniechano żadnych działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa rodzin. Wykorzystano przy tym dostępne zasoby kadrowe oraz instytucje.

Działania ocenione najwyżej:

- prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- szkolenia,
- współpraca instytucji – działania interdyscyplinarne.

Działania ocenione najniżej:

- czynniki zewnętrzne, na które Zespół Interdyscyplinarny nie ma wpływu (na przykład brak kontroli nad istniejącymi zagrożeniami).

III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Diagnoza problemów przemocy domowej na terenie gminy, oparta na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT pozwoliła na opracowanie założeń Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Nowa Ruda na lata 2026-2030. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy domowej, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Nowa Ruda na lata 2026-2030, jest następujący:

Podejmowanie działań profilaktycznych, doskonalenie systemu interwencji i wsparcia dla osób doznających przemocy oraz podejmowanie działań skierowanych do osób stosujących przemoc domową na terenie Gminy Nowa Ruda w celu zapobiegania i przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań w następujących obszarach:

Profilaktyka – promowanie wartości wychowania bez przemocy, rozwijanie umiejętności interpersonalnych i wychowawczych.

Edukacja – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy i jej skutków, informowanie o możliwościach pomocy.

Wspieranie – przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności u osób doznających przemocy, uświadamianie o przysługujących im prawach i możliwościach rozwiązania problemu poprzez pomoc psychologiczną, pedagogiczną i prawną.

Interwencja – przerwanie przemocy, ochrona osób doznających przemocy, izolowanie osób stosujących przemoc od osób doznających przemocy, wdrażanie programów korekcyjno-edukacyjnych lub programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: POMOC OSOBOM I RODZINOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY LUB ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.	2026-2030	UG, GKRPA, GOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	- liczba spotkań ZI - liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	2026-2030	UG, GKRPA, GOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	- liczba procedur „Niebieskie Karty” z uwzględnieniem podmiotów je wprowadzających - liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, - liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” - liczba osób doznających przemocy - liczba osób stosujących przemoc	- ochrona osób dotkniętych przemocą domową - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy domowej
Zapewnianie bezpieczeństwa i ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29	2026-2030	GOPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR	- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny	- ochrona dzieci w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub

lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.				zdrowia w związku z przemocą domową
Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą domową.	2026-2030	GOPS, NGOs, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Specjalistyczne poradnictwo dla osób i rodzin dotkniętych przemocą.	2026-2030	GOPS, GKRPA, PCPR, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - włączenie społeczne rodzin izolujących się i izolowanych
Praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc.	2026-2030	GOPS	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w formie pracy socjalnej	- wzmocnienie rodzin doświadczających przemocy - ograniczenie zjawiska przemocy domowej
Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia	2026-2030	GOPS, PCPR, Policja, NGOs, Kościół	- liczba osób, którym udzielono wsparcia	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom doświadczającym

w razie zaistnienia takiej potrzeby.				przemocy
Prowadzenie rozmów i kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych.	2026-2030	GKRPA, ZI, GOPS, Policja	- liczba przeprowadzonych rozmów z osobami stosującymi przemoc - liczba osób stosujących przemoc skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych.	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy

CEL OPERACYJNY 2.: PROWADZENIE NA TERENIE GMINY DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH, INFORMACYJNYCH I EDUKACYJNYCH MAJĄCYCH NA CELU ELIMINOWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej oraz osobom stosującym przemoc i będącym świadkami przemocy.	2026-2030	GOPS, GKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, Policja, NGOs, Kościół	- liczba podjętych działań	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom
Prowadzenie prelekcji na temat przemocy domowej.	2026-2030	GKRPA, ZI, GOPS, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, PPPP, Policja, NGOs, Kościół	- liczba pogadanek i prelekcji - liczba uczestników	- podniesienie umiejętności zapobiegania problemom dotyczącym rodzinę - zmiana świadomości społecznej

Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy domowej.	2026-2030	UG, RG, GOPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGOs, Kościoł	- liczba podjętych działań - liczba uczestników	- zmiana nastawień do problemu przemocy domowej - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy domowej
Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.	2026-2030	GOPS, GKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, PPPP, NGOs, Kościoł	- liczba podjętych działań - liczba uczestników	- wzmocnienie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodzin - przywracanie właściwych relacji w rodzinie
Podejmowanie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze.	2026-2030	placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs	- liczba podjętych działań - liczba uczestników	- wyzwalanie pozytywnych emocji - integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.	2026-2030	GKRPA, GOPS, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGOs, Kościoł, społeczność lokalna	- liczba podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

CEL OPERACYJNY 3.: DOSKONALENIE KOMPETENCJI KADR SAMORZĄDOWYCH I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom doświadczającym i zagrożonym przemocą.	2026-2030	GOPS, GKRPA, ZI, PCPR, ROPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR, PR	- liczba odbytych szkoleń - liczba pracowników doskonalących kwalifikacje	- podwyższenie kompetencji służb społecznych - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadry pedagogicznej na temat problemów przemocy domowej i problemów agresji w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.	2026-2030	placówki przedszkolne, placówki oświatowe, PPPP	- liczba zajęć - liczba uczestników	- podwyższenie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim
Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach nakierowanych na kwestie przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej.	2026-2030	UG, GKRPA, GOPS, ZI, placówki oświatowe, Policja, NGOs, społeczność lokalna	- liczba podjętych działań - liczba podmiotów objętych wsparciem	- poprawa skuteczności oddziaływań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej

CEL OPERACYJNY 4: WSPÓŁPRACA PODMIOTÓW NA RZEC PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w gminie poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy wspierających mieszkańców.	2026-2030	UG, RG, GOPS, GKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, Policja, SR, PR, PCPR, PPPP, NGOs, Kościoł	- liczba podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy domowej	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmacniania kondycji rodzin zamieszkujących w gminie i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.	2026-2030	UG, RG, GKRPA, ZI, GOPS, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, NGOs, Kościoł	- liczba podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie w świadomości społecznej wzorca rodziny prawidłowo wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych

Legenda

UG – Urząd Gminy

RG – Rada Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy

SR – Sąd Rejonowy

PR – Prokuratura Rejonowa

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPPP – Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

NGOs – organizacje pozarządowe

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

IV. REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem realizacji Programu będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w gminie Nowa Ruda. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy – koordynatora programu, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Celem monitoringu będzie badanie, czy realizacja działań przebiega bez zakłóceń. Monitoring realizacji programu umożliwi:

- systematyczną obserwację działań programu,
- weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami,
- ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Z prowadzonego monitoringu zostanie przygotowane sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie przedstawione Radzie Gminy na sesji do końca marca każdego roku.

Ewaluacja Programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę

i interpretację danych. Ewaluacja zostanie przeprowadzona po drugim i czwartym roku wdrażania założeń programu na podstawie analizy materiałów sprawozdawczych z poszczególnych instytucji zaangażowanych w jego realizację, a w szczególności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pozwoli ona na podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Programu.

3. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania działań zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Nowa Ruda na lata 2026-2030 będą środki własne gminy przewidziane na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy, pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, a także środki zewnętrzne pozyskane na realizację programów ośłonowych, programów rządowych lub innych, których realizacja pozwoli osiągać cele zawarte w niniejszym programie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy	4
Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2024.....	8
Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2022-2024	21
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2022-2024.....	21
Tabela 5. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2022-2024.....	21
Tabela 6. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w gminie	23
Tabela 7. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2022-2024.....	25
Tabela 8. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2022-2024 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej.....	25
Tabela 9. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024.....	26
Tabela 10. Działalność GKRPA w latach 2022-2024 w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w gminie.....	26
Tabela 11. Działalność GKRPA w latach 2022-2024 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	26
Tabela 12. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2022-2024	30
Tabela 13. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową podjęte w gminie przez ZI w latach 2022-2024	30
Tabela 14. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy w latach 2022-2024.....	31
Tabela 15. Potrzeby szkoleniowe członków Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie.....	32
Tabela 16. Działania profilaktyczno-edukacyjne realizowane w gminie w latach 2022-2024 r.....	33
Tabela 17. Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy realizowane w gminie w latach 2021-2023	35
Tabela 18. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na świadczenia z pomocy społecznej dla mieszkańców gminy w latach 2022-2024.....	37
Tabela 19. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u w latach 2022-2024.....	37
Tabela 20. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u z powodu przemocy domowej, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2022-2024	38
Tabela 21. Asystentura rodziny w gminie w latach 2022-2024	40
Tabela 22. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2022-2024	41
Tabela 23. Wsparcie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w latach 2022-2024	43
Tabela 24. Jednostki wsparcia w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej działające poza strukturami gminy	45
Tabela 25. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady	46
Tabela 26. Parafie rzymskokatolickie, do których należą mieszkańcy gminy	49
Tabela 27. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2023/2024	59
Tabela 28. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy	59
Tabela 29. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów	61
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci	52
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku	52
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej?	53
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?	53
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?	54
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	54

Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w mieście?	55
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy najczęściej doznaje przemocy domowej w gminie?	55
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej stosuje przemoc domową w gminie?	55
Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?	56
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec osób stosujących przemoc domową są wystarczające?	56
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie gminy?	56
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?	57
Wykres 14. Czy słyszała Pani/Pan o procedurze „Niebieskie Karty”?	57
Wykres 15. Czy słyszała Pani/Pan o działalności w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy?	57
Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy ze strony rówieśników?	62
Wykres 17. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy w swojej rodzinie?	62
Wykres 18. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy domowej lub była/był świadkiem przemocy domowej?	63